

ESSOMO 2

OMWOYO GWA KATONDA

2.1 OMWOYO GWA KATONDA

Katonda bw'aliwo ddala, omuntu kiba kirina okusuubirwa nti abeera n'engeri gy'agabanyizibwako ebyo by'ayagala era n'endowooza ze eri ffe, abaana be, n'okukolera mu bulamu bwaffe mu ngeri eyo etekyukakyuka n'enevisa ye. Katonda akola ebintu bino byonna na "mwoyo" we. Bwe tuba nga twagala okumanya Katonda era n'okukolagana naye okwa namaddala, tuba twetaaga okumanya "omwoyo gwa Katonda" kye ki era n'engeri gye gukola.

Si kyangu kunyonnyola ki kyennyini ekigambo "mwoyo" kye kitegeeza. S'nga ogenda ku mbaga ng'eky'okulabirako, oyinza okwogera nti ebintu byonna byabadde mu mwoyo mulungi. Nga mu kyo ogezako okutegeeza nti byonna byonna ku mbaga eyo byagenze bulungi; abantu bayambadde bulungi, emmere nnungi abantu bayogedde bulungi n'ebirala. Ebyo byonna ebintu ebitali bimu bye byafudde embaga eno okubeera "mu mwoyo" omulungi.

Kale mu ngeri y'emu oba endala mwoyo wa katonda ye Yee yennini. Ekigambo eky'omudagaano enkadde ekyakyusibwamu "omwoyo" gwa Katonda gwe "mukka" gwe, ekintu ekikulu mu ye,ekyolesa endowooza ye. Tujja kuwa ngeri ekigambo omwoyo gye kikozebwamu ku ndowooza y'omuntu oba enneyisa ye yonna mu ssomo 4.3.

Nti mwoyo si kigambo ekitegeeza amaanyi ga Katonda gokka kikakasibwa mu Bar. 15:19, "mu maanyi g'omwoyo omutuukuvu".

Baibuli esomesa nti engeri omuntu gy'alowoozamu eyolesebwa mu bikolwa bye (Ng. 23:7; Mat. 12:34); okutunulira ebikolwa byaffe okutotono kujja kukikakasa kino. Omwoyo gwaffe oba ebirowoozo byaffe byoleka amazima ago nti enjala etuluma era twetaaga emmere.

Tutunulira eky'okulya nga kiri awo mu ffumbiro; okwegomba okw'omwoyo; ne kuzibwa mu bikolwa – ne tutola eky'okulya ekyo ne tukirya. Eky'okulabirako kino ekitono kiraga lwaki ekigambo eky' Abebbulaniya ekitegeeza 'mwoyo' kirina amakulu ga mirundi nga essatu; omukka, ebirowoozo, n'amaanyi. Omwoyo gwaffe be ffe bennyini, kitegeeza ebirowoozo byaffe oba okutegeera okutulimu ffe. Ku kipimo ekitenkanika ate eky'ekitiibwa omwoyo gwa Katonda ky'ekimu, n'amaanyi ago Ye gakozeza okw'eyoleka, enneyisa Ye n'ekigendererwa kye. Katonda alowooza era kale n'akola ebintu. "Nga bwe nnalowooza, bwe kityo; era nga bwe nnateesa, bwe kirinywera bwe kityo" (Isa 14:24).

AMAANYI GA KATONDA

Ebintu bingi mu Baibuli byogera ku mwoyo gwa Katonda ng'amaanyi Ge. Mu kutonda ensi, "omwoyo ne gumaamira kungulu ku mazzi. Katonda n'ayogera nti wabeewo obutangaavu. Ne webaawo obutangaavu" (Lub. 1:2, 3).

Omwoyo gwa Katonda ge gaali amaanyi agakozezebwa mu kukola ebintu byonna, gamba ng'ekitangala.

"Eggulu liyonjebwa olw'omwoyo gwe; omukono gwe gwafumita omusota oguwulukuka" (Yobu 26:13).

Bw'otunulira Mat. 12:28 ne Luk. 11:20 ojja kulaba nga engalo ya Katonda 'n'omwoyo gwa Katonda" byogera ku kintu kimu – Katonda mu kukola gwe mwoyo gwe. "Mu kigambo kya Mukama eggulu lyakolebwa; n'eggye lyamu lyonna lyakolebwa n'omukka ogw'akamwa ke" (Zabuli 33:6). Kale omwoyo gwa Katonda gwoogerwako mu ngeri zino.

- Omukka gwe
- Ekigambo kye
- Engalo ye
- Omukono gwe

Kale ge maanyi ge mwafunira ebintu byonna. Awo nno abakkiriza bazaalibwa ogw'okubiri olw'okwagala kwa Katonda (Yok 1:13); okwo okw'omwoyo gwe (Yok. 3:3-5). Okwagala kwe kuletebwa mu nkola na mwoyo. Ebyogerwa ku bitonde byonna, tusoma nti: "Otuma omwoyo gwo, ne bitondebwa; era ofuula obuggya amaaso g'ettaka" (Zab. 104:30). Omwoyo oba amaanyi era gwe gubeesawo ebintu byonna, era ne mu kutondebwa

kwabyo. Kyangu nnyo okulowooza nti obulamu bunu obw'okulaba ennaku bugenderawo awatali kulaba omwoyo gwa Katonda mu nkola. Yobu omusajja eyagenda ng'akoowa obulamu bunu yajjukizibwa nnabbi omulala nti "Bw'ateeka omutima gwe ku bantu, bw'akunganyiza gy'ali omwoyo gwe n'omukka gwe, byonna ebirina omubiri birizikirira wamu, abantu ne badda mu nfuufu" (Yobu 34:14, 15). Ne Dawudi bwe yali mu nnaku ennyingi ennyo, yasaba Katonda ayongere okumunyweza n'omwoyo gwe – kwe kugamba amwongereko obulamu (Zab. 51:12).

Tujja kulaba mu ssomo 4.3 nga omwoyo ogwatuweebwa era n'ebitonde byonna gwe gubeezawo obulamu bwaffe. Tulina "omukka ogw'omwoyo ogw'obulamu" mu ffe (Lub. 7:22) Katonda gwe yatuwa mu kuzaalibwa (Zab. 104:30; Lub. 2:7). Kino Katonda kimufuula okuba "Katonda w'emyoyo gya bonna abalina emibiri" (Kub. 27:16 geraageranya ne Beb 12:9).

Olw'okuba nga Katonda ge maanyi ag obulamu agabeezawo buli kitonde kyonna, omwoyo gwe guli buli wamu. Dawudi yakimanya nti Katonda ng'ayita mu mwoyo gwe yali buli kiseera abeera naye wonna wonna we yagendanga, era ng'ayita mu mwoyo / amaanyi ogwo Katonda yali amanyi buli nsonda yonna yonna ey'endowooza ya Dawudi. Kale omwoyo gwa Katonda y'engeri gyabera mu buli wantu wonna, yadde nga ye yennyini atuula mu ggulu.

"Omanyi bwe ntuula, era bwe ngolokooka, otegeera okulowooza kwange nga kukyali wala.... Naagenda wa okuva eri omwoyo gwo? Oba naddukira wa okuva mu maaso Go? .. bwe ntuula mu bifo eby'ennyanya ebiri ewala ennyo; newakubadde eyo ... omukono gwo ogwa ddyo (okuyita mu mwoyo) gunankwata" (Zab. 139: 2, 7, 9, 10).

Okutegeera okulungi okw'omulamwa guno ogwa mwoyo kutuletera okumanya Katonda ng'omukozi ow'amaanyi. Abantu bangi bakula n'endowooza 'y'enzikiriza' etetegerekeka mu Katonda, naye nga mu butuufu, 'Katonda' bamulowoozako bulowooza, nga ekikwaate mu bwongo bwabwe kyokka. Naye okutegeera Katonda omutuufu n'okumanyira ddala nti waali atwebunguludde n'omwoyo Gwe kisobola okukyusiza ddala endowooza zaffe ku bulamu. Twebunguluddwa omwoyo, nga buli kiseera tulaba ebikolwa bye, ebyolesa Katonda eri ffe. Dawudi essubi lya bino byonna lyamwewunyisa. "Okumanya okuli nga okwo kwa kitalo, kunnema; kwa waggulu, siyinda kukutuukako" (Zab. 139:6). So ng'ate obuvunanyizibwa bujja n'okutegeera ng'okwo; tulina okukiriza nti okulowooza kwaffe n'ebikolwa byaffe byonna biggule eri Katonda okubiraba. Nga bwe twekebera wa

wetuyimiridde mu maaso ga Katonda, okusingira ddala nga tulwooza ku kubatizibwa twetaaga kino okukijukira. Ebigambo bya Katonda eri Yeremiya naffe bitukwatako: “Waliwo ayinza okwekweka mu bifo eby’ekyama ne simulaba? Bw’ayogera Mukama. Sijjula (mu mwoyo) ggulu n’ensi” (Yer. 23:24).

OMWOYO Omutukuvu

Tumaze okulaba nti omwoyo gwa Katonda ndowooza ngazi okutegeera; ndowooza Ye n’ennyisa Ye, ate era maanyi gakozeza okussa endowooza Ye mu nkola. “Kubanga nga bw’alooza mu nda ye (omuntu), bwali bw’atyo” (Ng 23:7); kale ne Katonda bw’atyo ebirowoozo bye, mu makulu agali ng’ago Katonda gwe mwoyo gwe (Yok. 4:24), wadde nga kino tekitegeeza nti talina ka buntu. Okusobola okutegeera obugazi bw’omwoyo gwa Katonda, ebiseera ebirala tusoma ku “omwoyo Gwe omutukuvu”.

Okusingira ddala ekigambo kino “omwoyo omutukuvu kisangibwa mu Ndagaano Empya yokka era kyenkanankana n’eky’omu Ndagaano Enkadde “omwoyo gwa Katonda” oba “omwoyo gwa Mukama”. Kino kyeraga lwaatu mu bitundu ebimu mu Baibuli gamba nga mu Bicolwa by’Abatume essuula 2, awalaga abatume okufukibwaako Omwoyo Omutukuvu ku lunaku lwa Pentekoote. Peetero yannyonyola nti kuno kwali kutuukirira okw’obunnabbi bwa Yoweeri mwe kinnyonyolerwa ng’okufuka “Omwoyo gwange (gwa Katonda)” (Bik 2:17). Naye kino okutuukirira kwakyo okukulu kulibeerawo nga Yesu akomyeewo (Isa 32:15, 16). Ate era Lukka 4:1 lugamba nti “Yesu bwe yajjula Omwoyo Omutukuvu” y’akomawo ng’ava ku Yoludaani, oluvannyuma mu ssula y’emu Yesu kino akikwanaganya ne Isaaya 61: “Omwoyo gwa Mukama Katonda guli ku nze”. Emirundi gino gyombi (era n’awalala wangi) mwoyo mutukuvu yenkanyankanyizibwa n’ekigambo ky’omu Ndagaano Enkadde “Omwoyo gwa Katonda”.

Wetegereze nate engeri Omwoyo Omutukuvu gy’akwanyizibwa n’amaanyi ga Katonda mu bitundu bino.

- “Omwoyo omutukuvu alikujjira, n’amaanyi g’Oyo Ali waggulu ennyo galikusiikiriza” (Lukka 1:35).
- “Mu maanyi g’omwoyo omutukuvu..... mu maanyi g’obubonero n’eby’amagero, mu maanyi g’omwoyo omutukuvu” (Bar. 15:13, 19).
- “Okubuulira kw’enjiri yaffe kwajja mu maanyi ne mu Mwoyo Omutukuvu” (1 Bas. 1:5)
- Ekisuubizo ky’Omwoyo Omutukuvu eri Abayigirizwa kyayogerwako “ng’okwambazibwa amaanyi ag’ava waggulu” (Lukka 24:49).

- Yesu yennyini yafukibwako amafuta n'omwoyo omutuukuvu n'amaanyi" (Bik. 10:38).
- Pawulo yakakasanga okubuulira kwe n'ebikolwa by'amaayi ga Katonda agatabuusibwabuusibwa: "byali..... mu kutegeeza kw'omwoyo n'amaanyi" (1 Kol. 2:4).

2.2 OKULUNGAAMYA

Tulwozweza ku omwoyo gwa Katonda ng'amaanyi ge, ebirowoozo, n'ennyisa Ye, ebyo byayolesa ng'ayita mu bikolwa eby'omwoyo gwe bye gukola. Twayogedde ku ngeri omwoyo gwa Katonda gye gwalabibwamu mu mulimu ogw'okutonda: "Eggulu liyonjebwa olw'omwoyo gwe" (Yobu 26:13) – omwoyo gwa Katonda ne gumaamira kungulu ku mazzi okuleetawo ebitonde ebiriwo kaakati (Lub. 1:2). So ng'ate era tusoma nti "Mu kigambo kya Mukama" ensi yakolebwa (Zab. 33:6), nga bwe kyogerebwa mu kitabo eky'olubereberye nti "Katonda n'ayogera" ebintu bitondebwe, n'ekiba bwe kityo. Kale, omwoyo gwa Katonda guyolesebwa nnyo mu kigambo Kye. Mu ngeri y'emu ebigambo biraga ebirowoozo n'okwagala kwaffe eby'omunda – ba 'ffe'. Mu bugezigezi bwe Yesu yayogera nti: "kw'ebyo ebijjula mu mutima akamwa bye koogera" (Mt. 12:34). Oba nga tunaafuga ebigambo byaffe, tulina kusooka kukola ku birowoozo byaffe. Kale nno, ekigambo kya Katonda ke kabonero k'omwoyo gwe oba ak'ebirowoozo bye. Kya mukisa okubeera nti ekigambo kya Katonda tukirina mu buwaandiike mu Baibuli olw'okutusobozesa okutegeera omwoyo wa Katonda oba emmeeme ye. Daudi yayogera ku ngeri ekigambo kya Katonda "n'omutima gwaffe" gye bikwanaganya (2 Sam. 7:21); obw'omwoyo bw'emmeeme ya Katonda bulagibwa mu kigambo kye. Katonda yafuna ekyamagero ekyo eky'okwolesa Omwoyo gwe mu buwandiike mu ngeri ya

KULUNGAMIZIBWA

"Omwoyo" kitegeeza "omukka" oba okussa omukka, "okulungamya" kitegeeza "okuyingiza omukka". Kino kitegeeza nti ebigambo abasajja bye bawandiika nga "balungamizibwa" okuva eri Katonda byali bigambo eby'omwoyo gwa Katonda. Pawulo akubiriza Timoseewo nti engeri gye yali amanyiddemu Baibuli ereme okumwerabiza ekyewuunyo kino nti Baibuli bigambo bya Mwoyo gwa Katonda, kale nti n'olw'ekyo bituwa buli ky'etwetaaga okutuuka ku kutegeera Katonda okutuufu.

"Era ng'okuva mu buto wamanyanga ebyawandiikibwa ebitukuvu ebiyinza okukugeziwaza okuyingira mu bulokovu olw'okukkiriza okuli mu Kristo Yesu. Buli kyawandiikibwa kirina

okulunganya kwa Katonda, era kigasa olw'okuyigirizanga, olw'okunenyanga, olw'okutereezanga, olw'okubuulira okuli mu butuukirivu; omuntu wa Katonda alemenga okubulwa kyonna kyonna, ng'alina ddala byonna olwa buli mulimu omulungi". (2 Tim. 3 : 15 – 17).

Oba nga ebyawandiikibwa ebirunganye bisobola okutuwa okumanya okujjuvu bwe kutyo, waba tewali bwetaavu bwa "mmeeme zaffe" kutunoonyeza bikwata ku Katonda. Naye emirundi emeka abantu gy'eboogera mbu bo bennyini be beevumbulira Katonda, awatali kweyambisa kigambo kye! Oba okukkiriza mu kigambo kya Katonda kimala okubangulira ddala omuntu mu bulamu bw'obukristaayo, tewali kyetaago kya kunoonya ate maanyi ga butuukirivu malala mu bulamu bwaffe. Bwe kibeerawo, olwo ekigambo kya Katonda kiba tekitubangulidde ddala, nga Pawulo bw'atusubiza nti kiteekwa kutumala. Okukwata Baibuli ne tukkiriza ddala nti Kigambo kya Mwoyo gwa Katonda,kyetaagisa okukkiriza okumala. Aba Isiraeri bassangayo nnyo omwoyo okumanya ekigambo kya Katonda kye kigamba, era nga bangi bwe bakola ensangi zino. Ffenna ffenna twetaaga okufumiintiriza n'obwegendereza ennyo ku Beb. 4:2.

"Kubanga naffe twabuulirwa enjiri, era nga bo (Aba Isiraeri mu ddungu): naye ekigambo eky'okubuulira tekyabagasa bo, kubanga tebaagattibwa mu kukkiriza wamu n'abo abaawulira".

Eky'obutagala kukkiriza amaanyi g'obw'omwoyo agatenkanika agali mu kigambo kya Katonda kuleetedde abangi okwebuuzza oba nga ddala ebyawandiikibwa byonna byalungamizibwa Katonda. Bagamba nti bingi ku bye tusoma mu Baibuli zaali ndowooza z'abawandiisi. Naye Peetero endowooza eno eteriimu agiteeka ku bbali bwati:

"Era ekisinga obunywevu tulina ekigambo kya bannabbi..... kubanga siwali kigambo kya bannabbi ekyali kireeteddwa mu kwagala kw'abantu: naye abantu baayogeranga ebyava eri Katonda nga bakwatiddwa Omwoyo Omutukuvu" (2 Peet. 1:19-21).

"Ekisinga byonna" tuteekwa okukkiriza nti Baibuli nnunganye. Enjigiriza "ey'okulungamizibwa" bulijjo essibwaako essira mu Baibuli (okugeza nga Mat. 15:4; Mak.12:36; Bik. 1:16; 28:25; Beb 3:7, 9:8; 10:15).

ABAWANDIISI BA BAIBULI

N'olw'ekyo okukkiriza okutanyenzezewa nti ebyawandiikibwa byonna byonna byalungamizibwa kyetagisa. Abasajja abawandiika Baibuli batwalibwanga na mwoyo ogw'abalungamya nga tebeyagalidde, so ebigambo byabwe tebyali ku bwabwe. Olw'ekigambo kya Katonda okubeera amazima (Yok. 17:17) ate nga kinenya n'okutereezanga (2 Tim. 3:16, 17), tekyewunyisa nti tekiyaayanirwa bantu bangi – kubanga amazima gakosa. Nnabbi Yeremiya yawakanyizibwa nnyo olw'okwogera ebigambo Katonda bye yali amulungamizza, kwe kusalawo obutawandiika oba okubunyisa ebigambo ebyali bimuweereddwa. Naye olw'okuba nti okuwandiika ekigambo kya Katonda kuva mu kwagala kwa Katonda, so si kwegomba kwa bantu, bwatyo "yatwalibwa mwoyo mutukuvu" kale nataba nakyakusalawo ku nsonga eno. "Nfuuse ekisekererwa okuzibya obudde, buli muntu ankudaalira . . . Era bwe njogera nti siimwogereko so sikyayogerera mu linnya lye, kale mu mutima gwange muba ng'omuliro ogubuubuuka ogusibibwa mu magumba gange, era nga nkooye okuzibiikiriza so siyinda kuberera awo" (Yer. 20:7, 9). Peteero anyonnyola ekigambo kino "okutwalibwa" ekikozesebwa ku bawandiisi ba Baibuli nti kye kimu n'eky'Oluyonaani kye bakozesezza mu Bik. 27:17, 27 ku lyato okutwalibwa omuyaga, nga libalemeredde.

Era mu ngeri y'emu Balamu bwe yewaayo okukolimira Isiraeri, omwoyo gwa Katonda gwamwogeza omukisa ku bo mu kifo eky'okubakolimira (Kubal.24;1-13 geraageranya ne Ma .23:5). Yali tasobola 'kuduka' ekigambo kya Katonda (Kubal . 22:12). Yuda agamba nti yalina ekigendererwa kya kuwandiika ebbaluwa ya njawuloko ku mulamwa ogw'eno gye yamala n'awandiika, kubanga "nnawalirizibwa . . . " (Yuda 3) – na Mwoyo Mutukuvu ogwa mulungamya.

Omuwendo ogw'abasajja Katonda be yalungamya okwogera ekigambo kye naye ne bateefiirayo kugenda kukola ekyo Katonda kye yabatuma gwewunyisa. Olukalala lwegombebwa.

- Musa (Okuva 4: 10)
- Yeremiya (Yer. 1:6)
- Ezeekyeli (Ezek. 3:4)
- Yona (Yona1:2,3)
- Pawulo (Bik . 18:9)
- Timoseewo (1Tim 4:6-14)
- Balamu (Kubal. 22-24)

Kino bwonna bukakafu ku ebyo bye tusomyeko mu 2 Peetero 1:19-21 - nti ekigambo kya Katonda si ndowooza ya muntu, naye kyaletabwa abantu abalungamizibwa okuwandiika ebyo ebyababikurirwa. Nabbi Amosi yafumintiriza nti : “Mukama bw’ayogera, ani ayinza obutalangerira bubaka bwe?” (Amosi 3:8) Ebiseera ebirala Musa yabulanga eby’okwogera ku bubwe, okulungamizibwa kwa Katonda gyalali kw’ali kwa maanyi nnyo. “Ebiragiro bino byonna, nze Mukama bye ntegezezza Musa . . .”(Kubal.15,22,23); naye ng’ate mu butuufu Musa ye yayogera ebigambo bino (lunny.17). Yeremiya yayogera “okuva mu kamwa ka Mukama” so ng’ate Yahweh, “yayogerera mu kamwa ka Yeremiya” (2 Byom. 36:12,22) eno y’engeri Mukama gye yali okumpi mu kukolera awamu n’abo abantu mwe yayisanga ekigambo kye. Akamwa kaabwe gwali mumwa gwe. Waliwo ebifo bingi mu byawandiikibwa bya bannabbi, nga kizibu okwawula oba byogera ku Katonda oba ku Nnabbi. (Okugeza, Yeremiya 17:13-15). Bwe kityo bwe kyali ekyangu ennyo Katonda okweraga ng’ayitira mu bo. Mukama bwe yatandika okwogera ng’ayita mu (Koseya 1:2) ebigambo ebitandikirwako ku kiragiro eri Koseya okugenda okulaga okwagala kwa Katonda eri Isiraeri ng’awasa era abeere n’omukazi atali mwesigwa.. Koseya ye yali ekigambo kya Katonda eri abantu, nga mu busukkulumu Yesu Mukama bwe yali “Kigambo n’afuuka omuntu,” bwe tutyo naffe tuteekwa okussa mu nkola Omwoyo ali mu Kigambo kya Katonda.

Obujulizi obulala ku kino buli nti abawandiisi ba Baibuli baamanya nti baali tebategeera nnyo bintu ebyo bye baawandiika. “Baanoonya” enzivuunula entuufu “Nabo baabikkurirwa nga si ku lwabwe bokka wabula ku lwa mmwe ebyo...” bye baawandiika (1 Peet.1:9-12). Ebigambo bye nnyini bye baawandiikanga tebyali byabwe, naye bya Katonda era beegombanga nnyo okutegeerera ddala obulungi bye baamuwandiikiranga. Ennyiriri zino zituwa eby’okulabirako ebyo byennyini: Danyeri (Dan.12:8-10); Zakaliya (Zak.4:4-13); Peetero (Bik.10:17). Mu ngeri y’emu n’omwana omuto Samwiri eyali tamanyi Yahweh naye yayogera ekigambo kye (1Sam. 3:7).

Singa kiba nti abantu bano tebaafuna kulungamizibwa kwonna mu bujuvu, tuba tetulina we tutuukira ku Kigambo kya Katonda ekituufu oba mwoyo we. Bwe kiba nga kituufu ddala nti bye baawandiika kyali Kigambo kya Katonda, olwo nno kirina okuba nti Mwoyo wa Katonda yawambiranga ddala obulamu bwabwe mu kiseera we baafuniranga okulungamizibwa okwo - ekitali ekyo, ebyo byonna bye baafulumya tekyalibadde Kigambo kya Katonda ddala ekirongoofu. Okukkiriza Ekigambo kya Katonda nti kikye, kituleetera okweyongera okukisoma n’okukigondera. “Ekigambo kyo kilongoofu nnyo; Omuddu wo ky’ava akyagala” (Zab. 119:140).

Bwe kityo ebitabo ebikola Baibuli mulimo gwa Katonda okuyita mu mwoyo Gwe, so si ebyo ebyawandiikibwa abantu. Amazima ku kino geeraga bwe tulwooza ku ngeri Endaano Empya gye julizaamu ebyawandiikibwa eby'omu Ndagaano Enkadde.

- Mat. 2:5 lwogera ku ngeri “bwe kyawandiikibwa nnabbi” – Katonda y'awandiika ng'ayita mu bo.
- Mat. 2:15 lujuliza Mikka, naye lugamba nti: “(ekyo) bwe kityo Mukama kye yayogerara mu nnabbi . . . “ Mu ngeri y'emu Beb. 2:6: lugamba nti: “Naye waliwo ekifo omu (Dawudi) weyategeereza...”. Nnabbi ali ng'atagasa bwogeraageranya n'amazima nti kye yali ayogera ky'ali kigambo kya Katonda. Waliwo eby'okulabirako ebirala erinnya lya nnabbi weritayogerwaako ekiri nga ekiraga nti tekyetagisa (Mat. 1:22; 2:23; 21:4).
- “Ekyawandiikibwa Omwoyo Omutukuvu kye yayogera edda mu kamwa ka Dawudi...” (Bik. 1:16). Eno y'ali ngeri Peetero gye yajulizamu Zabbuli (ger. Beb. 3:7).
- “Omwoyo Mutukuvu yagamba bulungi bajjammwe mu nnabbi Isaaya” (Bik. 28:25- eno y'engeri Pawulo gye yajulizaamu Isaaya), Lukka 3;4 lwogera ku “ekitabo eky'ebigambo bya Isaaya” so si, 'ekitabo kya Isaaya'.

Kale abawandiisi ba Baibuli b'ali si kikulu nnyo eri Abakristayo abasooka, olw'amazima nti ebigambo byabwe ebyali bilungamiziddwa omwoyo gwa Katonda bye byali ebikulu. Tujja kumalirizza ekitundu kino n'olukalala olw'ennyiriri ezo eziraga ng'omwoyo gwa Katonda gutubikkulirirwa mu kigambo kye ekyawandiikibwa.

- Yesu yayogera nti “Ebigambo bye mbagambye gwe mwoyo....(Yok. 6:63); yayogerera mu kulungamizibwa okuva eri Katonda (Yok. 17:8; 14:10).
- Twogerwako ng'abazaalibwa ogw'okubirii mu mwoyo (Yok. 3:3-5) ne mu kigambo kya Katonda (1 Peet. 1:23).
- “...n'ebigambo Mukama w'eggye bye yaweererezanga n'omwoyo gwe ... ba nnabbi” (Zek. 7:12).
- Nnafukanga omwoyo gwange gye muli, nnaabamanyisanga ebigambo byange” (Ng. 1:23) kigata wamu okutegeera okutuufu okw'ekigambo kya Katonda n'ekikolwa ky'omwoyo Gwe ku ffe – okusoma Baibuli awatali kugitegeera, tekigasa, anti omwoyo gwa Katonda guba tegutubikuliddwa.
- Waliwo okukwasaganya okuliwo wakati w'omwoyo gwa Katonda n'ekigambo Kye mu bitundu bingi; “omwoyo gwange oguli ku mmwe, n'ebigambo byange bye ntese

mu kamwa ko. . . .” (Isa 59:21); “olw’ekigambo kyo era ng’omutima (mwoyo) gwo (2 Sam 7:21); “Era nditeeka omwoyo gwange munda mu mmwe (mu mitima gyammwe— laba amakulu)...”, “nditeeka amateeka gange ... mu mutima gwabwe...” (Ezek. 36:27; Yer. 31:33).

Waliwo okukukwasaganya okulabibwa wakati wa Bak.3:16) ne Bag.5:18-20: Ekigambo kya Kristo kibeerenga mu mmwe n'obugagga mu mageezi gonna; nga muyigirizagananga era nga mulambulagananga mwekka na mwekka mu Zabbuli n'ennyimba n'ebiyiye eby'omwoyo, nga muyimbira Katonda, mu kisa mu mitima gyammwe... naye mujjulenga omwoyo; nga mwogeragananga mu Zabbuli n'ennyimba n'ebiyiye eby'omwoyo, nga muyibanga nga mu mukubiranga ennanga mu mutima gwammwe Mukama waffe; nga mwebazanga ennaku zonna olwa byonna Katonda Kitaffe mu linnya Iya Mukama waffe Yesu Kristo”. Mu bulambulukufu Ekigambo kya Kristo kyenkanyankanyizibwa ne “mujjulenga omwoyo”.

Katonda gwe mwoyo Gwe (Yok. 4:24), ate Katonda ye Kigambo Kye (“kigambo n’aba Katonda); kale n'obukakafu ekidirira kiba nti ebigambo Bye biraga omwoyo Gwe. Okulowooza kwaffe eri ekigambo kya Katonda kwe kulowooza kwaffe ku Ye. Olw'okuba nti ekigambo kirongoofu, kale tukyagala (Zab.119:140); bwe tumenya ebiragiro, tuba tugaana ekigambo kya Katonda (Amosi 2:4). Okukkiririza mu kulungamizibwa wano we kuberera n’amaanyi.

AMAANYI G’EKIGAMBO KYA KATONDA

Ng'omwoyo gwa Katonda bwe kitategeeza birowoozo Bye oba enneyisa ye byokka naye n’eri amaanyi ge gakozeza okulaga ebirowoozo bye, kiba kirina okusuubirwa nti omwoyo-ekigambo kye si kintu ekyogera obwozezi ku ndowooza ye; waliwo n’amaanyi mangi nnyo mu kigambo ekyo.

Okusiima okutuufu eri amaanyi ago kwandituletedde ekyinyegeenyeege eky'okugakozeza; ebirowoozo ku kuswazibwa olw'okukikola byandiwanguddwa n'okumanya kwaffe nti okugondera ekigambo kya Katonda kujja kutuwa amaanyi ge twetaaga okutwanguyiza okuvvunuka obuntu obutonotono ebw’omu bulamu buno, tugende mu bulokozi. Ku lw’obumanyirivu bwe mu kino, Pawulo yawandiika nti:

“Kubanga enjiri (Ekigambo) ya Kristo tenkwasa nsonyi, kubanga ge maanyi ga Katonda olw'okulokoka” (Bar. 1:16).

Lukka 1:37 lwongerako ku mulamwa guno gwennyini: “Tewali kigambo ekiva eri Katonda kiribulwa maanyi (omwoyo)”.

N’olwe’kyo okuyiga Baibuli n’okussa mu nkola ebyo bye yigiriza mu bulamu bwaffe kintu ekituletera amaanyi. Tekyefaanaanyirizaako ddala n’akatono na nsoma ya mu Matendekero ga Baibuli wadde ey’omu Makanisa amangi ey’okubuguumiriza nga banojjola ebitundutundu mu Baibuli ate mu bufunze awatali kussa ssira ku ku biyigiriza wadde okubissa mu nkola. “Ekigambo kya Katonda ‘kiramu’ era kikozi” (Beb. 4:12). “N’ekigambo ky’amaanyi ge (Katonda)” (Beb. 1:3). “Ekigambo kya Katonda, n’okukola ekikolera mu mmwe abakkiriza.” (1 Bas. 2:13). Ng’ayita mu kigambo Kye, Katonda buli kiseera abeera akolera mu birowoozo by’abakkiriza abatuufu, buli lunaku.

Kale eno enjiri gy’osoma kati ge maanyi ga Katonda amatuufu; bw’ogireka n’ekola bwetyo, enjiri esobola okukolera mu bulamu bwo era n’ekukyusa okukufuula omwana wa Katonda, nga kiraaga ekigera ky’omwoyo/endowooza gwa Katonda ekisanidde mu bulamu buno, okukuteekateeka okukukyusa mu mbeera ya Katonda ey’omwoyo eriberaawo ku madda ga Kristo (2 Peet. 1:4). Okubuulira kwa Pawulo kw’ali “Kutegeeza okw’omwoyo n’amaanyi” (1 Kol. 2:4).

Enkwantamu yaffe ey’ekigambo kya Katonda ekudaalibwa abantu ab’ensi (“naawe okikkiriza oba nedda?!”), era bwe kityo bwe ky’ali ku Pawulo ne babuliizi bane abe njiri. “Ekigambo eky’omusalaba busirusiru eri abo ababula, naye eri ffe abalokolebwa, ge maanyi ga Katonda” (1 Kol. 1:18).

Nga bwe tujjukira bino, tetusobola kwe kwatira Baibuli buli omu, mu kitiibwa kyayo n’okukirawo, ne tugisoma n’okwegomba okusukkiridde okugitegeera era n’okugigondera?

ENDOWOOZA Y’ABANTU BA KATONDA ERI EKIGAMBO KYE.

Bwe weekenneenya obulungi Baibuli, okilaba nti abawandiisi ba Baibuli tebaakitwala nti be bokka abaalungamizibwa, naye n’abawandiisi ba Baibuli abalala, bababalanga nti nabo baalungamizibwa. Omukama Yesu mu kino yasukkuluma. Yesu bwe yajuliza mu Zabbuli za Dawudi, yatandika n’ebigambo bino nti “Dawudi mu mwoyo.....” (Mat. 22:43), ng’alaga bw’akakasa nti ebigambo bya Dawudi byali birungamye. Yesu era yayogera ku: “byawandiikibwa” bya Musa (Yok. 5:45-47), ng’alaga nti yali akkiriza nti Musa ye yawandiikira ddala ebitabo ebitaano ebisooka mu Endagaano Enkadde. Abakolokosi ba

Baibuli abamu, babuusabuusa oba ddala Musa yali asobola okuwandiika, naye endowooza ya Kristo ewakanyiza ddala entegeera yaabwe eno. Musa bye yawandiika, Yesu yabyogerako “ng’Amateeka ga Katonda” (Mak. 7:8,9). Era kigambibwa nti bingi ku byawandiikibwa mu Ndagaano Enkadde ngero bugero, naye Yesu ne Pawulo tebaabitwala bwe batyo. Yesu yayogera ku Nnabakyaala ow’e Seeba ng’eky’ebyafaayo ekyaliwo (Mat.12:42); so teyagamba nti: ‘ng’olugero olwogera ku Nnabakyaala ow’e Seeba...”

N’abatume endowooza yabwe yali efaanana n’eya Mukama waabwe. Eky’okulabirako eky’enkukunala kiri ku Peetero eyagamba nti ye kennyini engeri gye yeewulirako n’amatu ge ebigambo bya Kristo, yazingirwako mu 2 Peet. 1:19-21. “kigambo ekikakafu ddala eky’obunnabbi” Peetero yakkiriza nti ebbaluwa za Pawulo nazo zaali “byawandiikibwa” nga bwe kyogerwa ku byawandiikibwa ebirala mu Ndagaano Enkadde.” Kale Peetero yalaba ebbaluwa za Pawulo nga za buyinza ng’obuli mu Ndagaano Enkadde.

Waliwo n’enjogera nnyingi nnyo mu kitabo ky’Ebikolwa by’Abatume, mu Mabbaluwa ne mu Kubikkulirwa ezoogera ku Njiri (ekyokulabirako geraageranya Bik. 13:51; ne Mat. 10:14), nga tezikoma ku kulaga bulazi nti byonna bya lungamizibwa omwoyo y’omu, naye nti era n’Enjiri mu Ndagaano Empya yatwalibwa okuba nti abaagiwandika baalungamizibwa. Mu 1 Timuseewo 5:18, Pawulo ajuliza Ma. 25:4 (mu Ndagaano Enkadde) ne Lukka 10:7 nga “ebyawandiikibwa”. Pawulo agumiza ensonga ye nti obubaka bwe bwali buva eri Kristo, so si bubwe (Bag. 1:11, 12; 1 Kol. 2:13; 11:23; 15:3). Era ensonga eno abatume abalala nabo bagimanya; kale ne Yakobo 4:5 ky’ava ajuliza ebigambo bya Pawulo eby’omu Bag. 5:17 nga “ebyawandiikibwa”.

Katonda “yayogera eri ffe” ng’ayita mu Kristo; n’olw’ekyo tewali kyetaago kya kubikkulirwa kulala (Beb.1:2). Kinajjukirwa nti Baibuli eyogera ku bitabo ebitaliwo kati (ekyokulabirako: Yaseheri, Nasani bye yawandiika, Eliya, Pawulo ng’awandiikira Abakkolinso, n’ebbaluwa ya Yokaana ey’okusatu eraga nti waliwo ebbaluwa etaaterekebwa gye yawandiikira ekkansa Diyotireete gye yagaana okugondera. Lwaki ebyawandiikibwa bino tebyatulekerwaawo? Kirabika byali tebitukwatako. Kale tulina okuba abamativu n’ebyo Katonda bye yatuterekera ebitukwatako.

Oluusi kigambibwa nti ebitabo by’omu Ndagaano Empya byajja bikkirizibwa mpola mpola ng’ebyalungamizibwa, naye olw’okuba ng’Abatume ebyawandiikibwa byabwe

baabitwalanga ng'ebirungamye, mazima endowooza ng'eno kigisaabulula. Waaliwo ekirabo ekyo mwoyo eky'eky'amagero okugezesa amabbaluwa n'ebigambo ebyayogerwangako nti birungamiziddwa okulabira ddala oba byalinga bituufu. (1 Kol. 14:37; 1 Yok. 4:1; Kub 2:2). Kino kitegeeza nti ebbaluwa ezaalinga zirungamiziddwa zakkirizibwanga amangu ago ng'ennungamye Singa kiba nti waliwo eby'abantu ku bwabwe ebyayingizibwa mu Baibuli kale ekitabo kino tekyalibadde na buyinza.

2.3 EBIRABO BYA MWOYO MUTUKUVU

Nga Katonda akolagana n'abantu mu biseera ebitali bimu, y'abawa okukozesa amaanyi Ge (Omwoyo Omutukuvu). Naye kino takyali mu ngeri nga "yabuyinza" okubasobozesa okukola ekyo kye bali bagala; wabula enkozesa ya mwoyo mutukuvu ono bulijjo yalinga ya kigendererwa mu kiseera ekyo. Olwaggwanga, ng'ekirabo kino kyigibwaawo. Tuteekwa okujjukira nti omwoyo gwa Katonda gukolera mu ngeri yakutuukiriza kigendererwa ekyo ekiba kiri mu ndowooza Ye. Ekigendererwa kino kiyinza okuletawo okubonaabona mu bulamu bw'abantu okw'ekiseera ekitono okusobozesa Katonda okuleetawo ekigendererwa kye eky'ebbanga eddene (laba essomo 6.1), kale kirina okusuubirwa mwoyo mutukuvu We si wakuggyawo kubonaabona mu bantu mu balamu buno. Obuyambi obw'engri eyo Mwoyo Mutukuvu bw'akola kiba kigendererwa eky'enjawulo okwolesa endowooza ya Katonda gye tuli.

Kino kyawukana ku ndowooza y'Abakristaayo gye baamanyiira ku Mwoyo Mutukuvu ensangi zino; mu kunyuminkiriza bagamba nti okukkiriza Kristo kigwaanidde kubanga mulimu enkizo, gamba ng'okuwona endwadde, oba okuyimusibwa okw'omwoyo nga bwe kisuubirwa mwoyo okukigaba, kino kijja kunnyonnyola lwaki mu mawanga nga Uganda mubaluseemu abantu abeeranga nga bwe balina ebirabo by'omwoyo eby'okuwonya ng'ate mu byafaayo okweyogerako ng'okwo kuzze kutuukira wamu n'ebiseera omuntu oyo waabeerera mu bwetaavu obungi ennyo. Kino ku bwakyo ne kireetawo okwengeera abo abagamba nti balina omwoyo; Omuntu bw'aba anoonya obumanyirivu obusukaako embeera embi ey'abantu ebeerawo mu kiseera ekyo, kyangu okweyogerako nga bw'azudde ekimalawo ebizibu.

Katonda yagabanga omwoyo Gwe okusobozesa okufuna ebyo ebiba byetaagisa mu kiseera ekyo. Olw'ensonga eno abo bonna abaweebwanga ebirabo ebya mwoyo balinga bamanyi ekyo kyennyini eky'okubikozesa, n'olw'ekyo obuwanguzi bwe batuukangako mu kubikozesa tebwalinga bwa kitundu. Kino kyawukkanye n'abo aba leero abagamba nti

balina ebirabo bya mwoyo ebiwonya endwadde naye nga okuwonya kwabwe si kwa namaddala ate ng'era nnyingi ze balemeddwa.

Eby'okulabirako bino byonna wammanga biraga ensonga z'ennyini n'ebigendererwa by'okugabirwa ebirabo by'omwoyo. Mu by'okulabirako bino byonna tewaliwo kiraga nti bano abaweebwa mwoyo gwabali mu ndowooza, oba nti abo abagulina bagukozesanga bwe baba nga bagadde. Olw'okuba nti twogera ku mwoyo gwa Katonda, tekiyinzika kuba nti abantu bagulagira ki, eky'okola olw'okulaba nti omwoyo guno gwabaweebwanga basobole okukola ebyo byennyini Katonda bye yali ayagala, so si ebyo eby'abantu abaalina bagala akaseera obuseera (ger. ne Isaaya 40:13).

- Mu ntandiika y'ebyafaayo bya Isiraeri, balagirwa okuzimba ensiisira omwali mugenda okukuumirwa alutaali n'ebintu ebitukuvu ebirala; era baweebwa ebiragiro mu bujuvu ebikwata ku ngeri ey'okukolamu ebintu ebyali byetaagisa mu kusiinza Katonda. Kino okusobola okutukiriza Mukama yagabira abamu ku basajja omwoyo Gwe. "Bajjuzibwa omwoyo ogw'amagezi, bakole ebyambalo bya Aaroni..." n' ebirala (Kuv. 28:3).
- Omu ku basajja abo Bezaaleeli, "yajjuzibwa Omwoyo gwa Katonda, mu magezi, ne mu kutegeera ne mu kumaanya ne mu buli ngeri ya kukola, okulowooza emirimu egy'amageezi, okukola n'ezaabu, ne ffeeza, n'ekikomo, mu kusala amayinja ..., okukola mu buli ngeri ya kukola"(Kuv.31:3 - 5).
- Okubala 11:14 – 17 woogera ku ngeri omwoyo / amaanyi ogwaweebwa Musa bwe gwatooleebwako negutekeebwa ku bakadde ba Isiraeri, okubasobozesa okulamula obulungi ensonga z'abantu olwo nno Musa aleme okuzitoowererwa ennyo. Nga Musa anaatera okufa, Mwoyo yamugibwako naweebwa Yoswa naye asobole okukulemba obulungi abantu ba Katonda (Mat. 34:9).
- Okuviira ddala mu kiseera Aba Isiraeri lwe bayingira mu nsi yaabwe okutuuka ku lwe baafuna kabaka wabwe eyasooka (Sawulo) baafugibwanga abasajja abaali bamanyiddwa ng'abalamuzi. Emirundi mingi mu budde obwo balumbibwanga nnyo abalabe baabwe, naye ekitabo eky'Abalamuzi kyogera ku engeri omwoyo gwa Katonda gye gwajjanga ku balamuzi abamu basobole okununula Isiraeri n'ekyamageero ku balumbaganyi – Osunieli (Balam. 3:10), Gidyoni (Balam. 6:34), Yefusa (Balam. 11: 29) bino byonna bikwanguyiza ensonga eno.
- Samusoni, omulamuzi omulala, yaweebwa omwoyo gwa Katonda asobole okutta empologoma (Balam. 14:5,6); okutta abantu 30 (Balam. 14:19) n'okukutula emiguwa gye baali bamusibye (Balam. 15:14). Kale "Mwoyo mutukuuvu" ono teyali

wa nkalakalira ku Samusoni– yamukkangako olw'ebyo ebyabanga byetaagisa bwe byaggwanga namujjibwako.

- Katonda bwe yalinanga obubaka obw'enjawulo bwa yagala okuwa abantu be, omwoyo nga gulunganya omuntu yenna okwogera ekigambo kya Katonda. Obubaka bwe bwaggwanga ng'ekirabo eky'okwogerera Katonda kimujjibwaako, ng'addayo mu mbeera ye ey'obuntu ey'okwogeera ebibye, ebitali bigambo bya Katonda. Ekimu ku by'okulabirako ebingi:-

“Awo omwoyo gwa Katonda ne gujja ku Zakariya ... n'abagamba nti, bw'atyo bw'ayogera Katonda nti musobezangaki ebiragiro bya Mukama...?” (2 Byom. 24:20).

Laba 2 Byom. 15:1,2 ne Lukka 4: 18,19. n'eby'okulabirako ebirala.

Okusenziira kw'ebyo kyandibadde kikakasibwa nti okufuna ekirabo eky'okukozesa omwoyo gwa Katonda eri ensonga etegeerekese tekyali:

- Obukakafu eri obulokozi.
- Kintu ekibeera mu bulamu bw'omuntu oyo bwonna

Kye tugamba kiri nti waliwo ensonga nnyingi ezitategeerekeka eziweebwa ku birabo eby'omwoyo mutukuvu. Abantu beyogerako nti 'baafuna omwoyo omutukuvu' era mu nkungaana omusumba yeekulungulira ku 'nfuna y'ebirabo by'omwoyo', obugaaga n'eby'obulamu mu maaso g'abo ababa balowooza ku ky'okukkiriza Yesu'. Naye wateekwa okubaawo ekyebuuzibwa nti, birabo ki? Tekikkirizika nti abantu tebamanyidde ddala birabo ki eby'omwoyo bye balina. Samusoni yaweebwa ekirabo kya mwoyo okutta empologoma (Balam. 14:5,6); era bwe yagoolekanya n'ekisolo kino ekiwuluguma, yali amanyidde ddala lwaki omwoyo ogwo gwamuweebwa. Tewaaliwo kubuusabuusa mu mutima gwe. Kino tosobola kukigerageranya n'abo aba leero abagamba nti balina omwoyo omutukuvu, kyokka nga tebasobola na kukolayo kantu konna; wadde okumanya nti ekirabo oba ebirabo bye bateekwa okuba nabyo.

Tewali kya kwogera ku bantu abali nga bano wabula okufundikira nga tugamba nti waliwo bye bawulira munda mwabwe ng'ebikyuseeko oba olyawo ebikwata ku bukristaayo bwabwe, n'okukyusibwa kwabwe okw'obulamu kubaleka n'endowooza eteri ya bulijjo mu bo. Olw'okumanya kino, batwala omukisa ogwo okukozesa ekitundu kino ekya Baibuli ekikwata ku birabo bya mwoyo mutukuvu, ne bawunzika nti, kino kiteekwa okuba nga kye kindiko!.

Nga bwe tulwanagana n'obulimba bw'endowooza zaffe (Yer. 17:9), tulina okuyima ku jjinjja eggumu ery'ebyo Baibuli bye yigiriza. Tewali w'oyinza kulabira nti kino kyetaagisa, okujjako mu kuyiga engeri Omwoyo wa Katonda gy'akola. Ffena tintera okulowooza nti amaanyi ga Katonda gakolera mu bulamu bwaffe. Naye gatya era lwaki? Naye ddala, tulina ebirabo bya mwoyo ng'abasajja aboogerwaako mu Baibuli bwe baali? Bwe tuba nga mazima twagala okumanya Katonda n'okubeera nga tukolagana naye, kiba kitulaga bulazi bwe kyetaagisa amangu okutegeerera ddala ebintu bino obulungi.

ENSONGA Z' EBIRABO MU KYAASA EKY'ASOOKA.

Nga tujukira ennono enkulu ze tumaze okusomako ku birabo eby'omwoyo gwa Katonda, kaakati ate lekka tudde eri ebyawandiikibwa mu Ndagaano Empya ebikwata ku birabo ebya mwoyo ebyaliwo mu kkanisa eyasookera ddala (kwe kugamba, ebibiina by'Abakkiriza ebyaaliwo mu mulembe ogwaddako oluvannyuma lw'ebiseera bya Yesu).

Ekiragiro kya Kristo ekyasembayo eri abatume kyali kya kugenda mu nsi yonna babuulire Enjiri (Makko 16:15,16). Kino baakikola, nga bakulembeza omulamwa ogw'okufa n'okuzuukira kwa Kristo mu bubabaka bwabwe. Naye jjukira nti wali tewaaliwo Ndagaano Empya nga bwe tugimanyi kaakati. Nga bwe baayimiriranga mu bifo by'obutale ne mu makungaaniro nga boogera ku musajja Yesu Omunazareeti, okwoogera kwabwe kwawulikika oba oly'awo ng'okutali kwa bulijjo – omubazzi eyava mu Isiraeri, atuukiridde, eyafa era n'azuukirira ddala okutuukiriza obunnabbi bw'omu Ndagaano Enkadde, kaakano ye wuuyo eyali abasaba babatizibwe era n'okugoberera eky'okulabirako kye.

Mu nnaku ezo, abantu abalala bali bagezaako okuzimba enzikiriza ezitali ntuufu. Wali weteekwa okubawo engeri y'okukakasa ensi nti obubaka obwali bubuulirwa abakristaayo bwali buva eri Katonda yennyini, so si bintu ebyali bigunjiddwawo akabinja k'abasajja abavubi okuva mu mambuka ga Isiraeri.

Mu mulembe gwaffe tudukira eri Endagaano Empya ku byawandiikibwa ku mulimo gwa Kristo n'ebiyigirizibwa bye okusobola okukakasa nti obubaka bwaffe buva eri Katonda; naye mu nnaku ezo, yali tennawandiikibwa ng'era tennaberawo, Katonda yakirizanga ababuulizi Be abe njiri okukozesa Omwoyo Gwe Omutuukuvu okusobola okukakasa amazima g'ebyo ebyali byogerwako. Eno ye yali ensonga enambulukufu ey'okukozesa ebirabo mu maaso g'ensi; okutaberawo kwa Ndagaano Mpya mu buwandiike kyandiba nga nayo yali nsonga eyakalubiriza ebibiina ebipy'a eby'abakkiriza okukula mu

by'okukkiriza. Ebizibu ebingi ebyobuliwo ebyabalukanga mu bo tebyandimaliddwangawo; tewandibaddewo ngeri ey'okulagirirwa kwetagisa eri bo basobole okukula mu kukkiriza kwabwe mu Kristo. Kale olw'ensonga zino ebirabo ebya Mwoyo mutukuvu byassibwawo okulagirira abakkiriza abasooka nga bayita mu bubabaka obubalungamiziddwa, okutuusa Endagaano Empya ey'obubaka buno n'okusomesa kwa Yesu bwe byamala okuwandiikibwa n'okubunyisibwa mu bantu. Ng'era bulijjo, ensonga lwaki Omwoyo Mutukuvu yaweebwa nnyingi.

- “(Yesu), bwe yalinnya waggulu (mu Ggulu) ... n'awa abantu ebirabo (eby'omwoyo) ...okutuukiriza abatukuvu olw'omulimu gw'obuweereza (okubuulira), ogw'okuzimba omubiri gwa Kristo” (amakulu nti y'abakkiriza) Bef. 4:8, 12.
- Bw'atyo, Pawulo y'awandiikira abakkiriza e Roma nti: “mbalumirwa okubalaba ndyoke mbawe ku kirabo eky'omwoyo, mulyoke munywezebwe” (Bar. 1:11).

Ku bikwata ku kukozeza ebirabo mu kukakasa kw'obubuulizi bw'Enjiri, tusoma nti:

- “Kubanga enjiri yaffe teyajja gye muli mu kigambo bugambo, wabula era ne mu maanyi, ne mu Mwoyo Omutukuvu ne mu kutegeerera ddala okungi okuyita mu by'amagero ebyakolebwa (1 geraagaranya Bas. 1:5 ne 1 Kol 1: 5, 6).
- Pawulo yasobola okwogera ku bintu Kristo bye yakolera mu ye, mu Kigambo, mu bikolwa (eby'eby'amagero), mu bubonero obw'amaanyi n'ebyewuunyo, mu maanyi ag'Omwoyo gwa Katonda, bannaggwanga basobole okugonda (Ber. 15:18,19).
- Ebikwata ku babuulizi be njiri tusoma nti: “era Katonda ng'ategeereza wamu nabo mu bubonero ne mu by'amagero ...ne mu birabo eby'Omwoyo Omutukuvu” (Beb. 2:4).
- Mu kiwendo ky'Enjiri e Kipuro, yawagirwa na byamagero, awo ow'Essaza bwe yalaba bwe kbadde, n'akkiriza, nga yeewuunya nnyo okuyigiriza...” (Bik. 13:12).

Bwe kityo, ebyamagero bya muleetera okussa ekitiibwa mu njigiriza eyali esomesebwa. Mu Ikonio era, “Mukama waffe, eyategeeza ekigambo eky'ekisa kye ng'abawa obubonero n'eby'amagero okukolebwanga...” (Bik. 14:3).

Bino byonna mu bufunze, byogeddwa ku ngeri Abatume gye baagonderamu ekiragiro ky'okubuulira. “ne bafuluma, ne babuulira wonna wonna, Mukama waffe ng'akoleranga wamu nabo era ng'anyweza ekigambo mu bubonero obwakiddiriranga.” (Makko 16:20).

EBYALI BYETAAGIBWA, MU KISEERA EKYETAAGISA

Kale nno ebirabo bino eby'omwoyo byagabwanga olw'okusobozesa okukola ku byabanga byetaagibwa ate mu biseera ebituufu. Kino kiraga ensobi eri mu kugamba nti ekyamagero ky'okubeera n'ekirabo, mbeera ya nkalakkalira mu bulamu bw'omuntu ekiseera kyonna. Abatume bonna nga ne Peetero kwali, "bajjuzibwa ne Mwoyo Omutukuvu" ku mbaga ya Pentekoote, amangu ddala oluvannyuma lw'okulinnya kwa Yesu mu Ggulu (Bik. 2:4). N'olw'ekyo baali basobola okwogera mu nnimi ezitali zaabwe olw'okutongoza okubuulira Enjiri mu ngeri ey'omuggundu. Awo ab'obuyinza bwe baagezaako okubalemesa, "Peetero ng'ajjudde Omwoyo Omutukuvu" yasobola okubaanukula n'abamatiza (Bik. 4:8). Bwe baateebwa okuva mu kkomera ebirabo bye byabasobozesa okugenda mu maaso n'okubuulira – "Bonna ne bajjuzibwa Omwoyo Omutukuvu, era ne batandika okwogera ekigambo kya Katonda n'obuvumu" (Bik. 4:31).

Omusomi omwegendereza ajja ku kizuula nti tekigamba nti "olw'okuba baali bamala dda okujjuzibwa mwoyo" kye baava bakola ebintu ebyo. Bajjuzibwa mwoyo okukola ebintu ebitali bimu, naye baalina okujjuzibwanga olwa buli kigendererwa ekyaddangako mu nteekateeka ya Katonda. Pawulo mu ngeri y'emu "yajjuzibwa n'Omwoyo Omutukuvu" ng'abatizibwa, naye oluvannyuma lw'emyaka yalina era okuddamu "okujjuzibwa n'Omwoyo Omutukuvu" kimusobozese okubonereza omusajja omubi ng'amuziba amaaso (Bik. 9:17, 13:9).

Ng'ayogera ku birabo eby'ebyamagero, Pawulo yawandiika nti abakkiriza abasooka baabirina "nga Kristo (buli omu) bwe yamugerera" (Bef. 4:7). Ekigambo kino "ekigera" mu Luyonaani kitegeeza "ekipimo kye bakupimiddeko oba eddaala lye bakugeredde". Yesu yekka ye yalina ebirabo ebitaliiko kipimo, amakulu nti, yalina eddembe okubikozesa nga bwe yayagalanga (Yok. 3:34).

Kati katulwooze ku birabo eby'Omwoyo, ebyo ebirabika okuba nti byogerwaako nnyo nga bye baalina mu Kyaasa ekyasooka.

EBIRABO BY'OMWOYO MU KYAASA EKYASOOKA.

OBUNNABBI

Ekigambo eky'Oluyonaani "Nnabbi" kitegeeza oyo ayasanguza Ekigambo kya Katonda – kwe kugamba, omuntu yenna alunjamiziddwa okwogera ebigambo bya Katonda, ng'oluusi kyalingamu n'okwogera ebintu ebijja okubeerawo eyo mu maaso. (Ibaba 2 Peet. 19 – 21). Kale nno "bannabbi" – abo abaalina ekirabo eky'obunnabbi – "baava mu

Yerusaleemi okugenda mu Antiyokiya. Ne wabaawo omu, erinnya lye Agabo n'ayimirira nga Mwoyo Mutukuvu amwogeza nti: wajja kubaawo enjala mu nsi yonna: ekintu ekyatuukirira mu nnaku za Kayisaali Keludeero. Kale abayigirizwa; buli omu nga bw'asobola, baasalawo, okuweereza obuyambi eri ab'oluganda" (Bik. 11:27 – 29). Obunnabbi nga buno obw'ekika ekya waggulu bwe buti, era obwatuukirira nga wayisewo emyaka mitono nnyo, tosobola kubusanga mu bantu ab'ennaku zino abeeyogerako nti balina ekirabo eky'obunnabbi; mazima ddala ekanisa eyasooka yali emanyidde ddala nti ekirabo kino baali bakirina mu bo, ekya bawaliriza n'okutandika okusonda ssente n'okuwaayo ebiseera byabwe okusobola okulwanyisa obuzibu buno obwali bugenda okubeerawo nga bumaze okulangibwa. Eby'okulabirako bitono nnyo eby'ekintu nga kino by'oyinza okusanga mu kkanisa ezeeyita ez'omwoyo ensagi zino. Mazima bwe kiba nga ddala ekirabo kino eky'obunnabbi weekiri, awo nno tuteekwa okuba nga tusobola okuwandiika ebigambo "ebirangiddwa" ne tubiwa ekitiibwa kye kimu nga bwe tukola eby'omu Baibuli.

OKUWONYA

Olw'okulaba nti abatume baabuuliranga amawulire amalungi (Enjiri) ag'okuja kw'obwakabaka bwa Katonda obutuukirivu ku nsi, kyali kisaana okuba nga bakakasa obubaka bwabwe nga bakola ebyamagero, ebyassaawo okuloza ku ngeri ekiseera ekyo nga bwe kiriba, "amaaso ga bamuzibe ne galaba n'amatu ga bakiggala ne gazibuka. Awo awenyera nalyoka abuuka ..." (Isa. 35:5, 6). Ebisingawo ku mbeera y'Obwakabaka bwa Katonda, laba essomo 5. Obwakabaka bwa Katonda bwe bulisimbibwa ku nsi, ebisuubizo nga bino tebiribeera bya bitundu wadde okutankana nti oba obwakabaka buli wano oba tebuliwo? N'olw'ekyo, engeri ey'ebyamagero Katonda gye yakakasangamu amawulire g'obwakabaka obwo yali ya mazima nnyo nnyini ekitenkaanika; n'olw'ensonga eyo, bingi ku byamagero by'okuwonyezebwa ebyakolebwanga abakkiriza abaasooka byalinga mu lujjudde.

Eky'okulabirako ekimanyiddwa obulungi kisangibwa mu Peetero ng'awonya omulema eyasabirizanga oyo eyagalamizibwanga ku lujji lw'essinzizo buli nkya Ebikolwa by'abatume 3:2 lugamba nti "gwe baateekanga buli jjo – ekitegeeza nti baali baamumanyiira. Nga Peetero amaze okumuwonya ng'akozesa ekirabo ekya mwoyo, "ya baguka, n'ayimirira", n'atambula, n'ayingira nabo mu Yeekaalu ng'atambula bw'abuuka; ... Abantu bonna ne bamulaba ng'atambula era ng'atendereza Katonda: ne bamutegeera nga yeeyatuulanga ku mulyango omulungi ogwa Yeekaalu ng'asabiriza: ne beewunya nnyo n'okuwuniikirira, olw'ekyo ekwali kimubaddeko. Awo ng'omulema eyawonyezebwa

akyekutte Peetero... abantu bonna ne badduka nga ba beeyuna mu kisasi ... mu kwewuunya okw'ekitalo. (Bik. 3:7 – 11).

Amangu ago ne muvaamu olukungaana, Peetero n'atandika okwogera ku kuzuukira kwa Kristo, nga talina kusoomoozebwa kwonna yadde okufutyankibwa olw'omusajja ono gwe yali awonyezza eyali awo ng'obujulizi, tusuubira nti abantu baatwala ebigambo bya Peetero okuba ebya Katonda. "Ku ssawa ey'okusaba" (Bik. 3:1), awo ku lujji lw'ekkuŋŋaaniro wateekwa okuba nga wajjula abantu ng'awaali ekinyumu. Kyali kifo nga kino Katonda kye yalonda okukakasizaamu obubuulizi bw'ekigambo kye ng'akozesa ekyamagero ekirabwako bwe kiti. Mu ngeri y'emu, mu Bik. 5:12 "obubonero n'ebyamagero bingi ne bikolebwanga n'emikono gy'abatume mu bantu Bulijjo ebyogerebwa "Abawonya" batira okwetoloorera ku bintu ebiba bibadde mu kkanisa ezeeyo mu buziizi so si ezo ku mwanjo era bayimbirira ekibiina ky'abakkiriza okusuubira "ekyamagero" mu kifo kyo kugenda okubikolera mu maaso g'ab'emitima emikakanyavu.

Kisaana kitegeerekeke bulungi nti omuwandiisi ayogeddeko n'abo abeyogerako nga bwe balina omwoyo okumala akabanga, era yeewuliriddeko emirundi mingi aboogera nga bwe balina omwoyo. Wabula, "obujulizi bwange" obw'okwerabirako okuwonyezebwa okutatuuse na ddala okuwonyezebwa okw'akaseera obuseera tebweetaaga kunnyonnyola, omukkiriza yenna omwesimbu mu kkanisa ezo ajja ku kkaanya nange ku nsonga eno. Emirundi mingi njambye mikwano gyange aba Pentekooti abakuukuutivu nti "Si gaana bugaanyi kukkiriza nti olina amaanyi ag'ekitalo. Naye Katonda alazenga bulungi oyo alina amaanyi ge n'oyo atagalina; n'olw'ekyo si kya butaliimu nze okukusaba okunjolesezaamu ku maanyi ago – olwo nange nsobole okwongera okukkiriza enjigiriza yo gye sisobola kati ku kwanaganya na byawandiikibwa". Tewali yali "ankoleddemu" okundaga omwoyo wadde amaanyi.

Naye nze mu ndowooza yange nga ngeraagrenyizamu nabo Abayudaaya Abathodox ab'ekyaasa eky'asooka, bo bali bakimanyi nti Ab'akristaayo bandiba nga tebalina birabo bya Katonda eby'ebyamageero n'okuwonya; so ng'ate bamala nga ne bakkiriza nti "omuntu ono akola ebyamagero bingi" (Yok. 11:47) n'ate era nti: "Tunaakola tutya abantu bano? Kubanga bakoze akabonero akayatiikiride, ekigambo ekyo kimanyiddwa abantu bonna abatuula mu Yerusaalemi, so tetuyinza kukigaana" (Bik. 4:16). N'ate era mu ngeri y'emu abo abawulira ng'abatume boogera mu nnimi "basaamaalira" (Bik. 2:6). N'ekibiina ekyalaba ebyamageero bya Kristo kyayogera nti: "Kino tetukirabangako (Makko 2:12), nga gyobeera nti baali balaba dda ebyamagero ebitaliyo bingi ng'eby'o ebigambibwa ennaku

zino, naye ebya Mukama Yesu byali bya njawulo nnyo. Okusaamaalira ng'okw'abali abalaba ebyamagero bya Yesu tekusangika eri abo aba leero aboogera mu nnimi. Oba nga ekyamagero kimu bwe kiti kyamanyibwanga mu Yerusalemi wonna, olowooza si kyangu okugamba nti ekyamagero ekituufu singa kikolebwa gamba nga mu London, oba e Nairobi oba mu Moscow kyandimanyiddwa mu nsi yonna oba nga mazima ddala ebirabo bino webiri? Mu kifo kya kino Abakristaayo abamativu mu kino basuubira ensi okutwala eby'okulabirako bino wammanga ng'ensonga zaabwe mu kukkiriza mu kino.

- Obulwadde bw'alusa okugenda nga buwona; kwe bagamba nti kwatandika oluvannyuma lw'olukungaana olw'okasaba.
- Embirizi enjongobavu okutereera
- Okutereeramuko mu kulaba oba okuwulira, newakubadde nga omuntu amala naddayo mu mbeera ye eya bulijjo.
- Okujjawo okweraliikirira.

Ku by'okulabirako bino kw'ogatta n'ekya mmotoka z'eddwaaliro ezaggya abalwadde mu Ddwaaliro ne zibatwaala ku lukungaana lw'okuwonyezebwa olwa T.O. Osborn e Nairobi mu Kenya, Abagoba baazo, nga batabuddwa ku ky'okubalekawo oba okubazzaayo, baabaleka – naye ng'era, abalwadde tebaawonyezebwa.

So ng'okusomozebwa kuva ku birango eby'enkungaana ng'ezo zi “Jjangu ng'osuubira ekyamagero” bisaasaanyizibwa nnyo ku bipande. Ku lukungaana bazannyira ku bwongo nga boogera kuno nakuli. Mu Ndagaano Empya tewali n'akatono walaga nti kyetaagisanga okuweweeza abantu ng'ekyamagero tekinnabaawo. Kya nkukunala nti abamu ku baawonyezebwanga mu Kyaasa ekyasooka tebaalina kukkiriza - omuntu nga tamanyi na Yesu y'ani (Yok.5:13;9:36;Luk.13:10-17; 22:50;Mat.8:14;Mak.1:32;5:1-20).

Engeri endala efaananako bw'etyo ey'okumatiza, kwe kusaba ffuuwuuke, ebidongo n'ennyimba ebisonsomola. Tewali kubuusuusa ng'okumanya n'okujjukira Katonda – n'ekintu ekirala kyonna – kusaanyizibwaawo n'ebintu bino. Omuwandiisi ajjukira okwetaba mu nkungaana nga zino mu bifo ebitali bimu, era nga buli mulundi omutwe gwa mubobbanga ng'afunvubira okujjukira Baibuli okwewala ekikemo ky'okubuzaabuzibwa okuvuga kw'ebidongo n'okukuba mu ngalo. Olw'okuba kirabika nti bino bye biteekwa okusookawo ng'ekyamagero tekinnabaawo, kimala okukakasa nti “okuwonyezebwa” kuva mu mpulira oba endowooza omuntu gyawulira muli, so si kuba nti Mwoyo wa Katonda yaamukolako obutereevu. Enjawulo eri nti, Peetero yasobola okukozesa ekirabo eky'ebyamagero ekituufu okuwonya abantu nga bagalamidde ku nguudo (Bik. 5:15),

Pawulo engeri gye yakozesaamu ebirabo by'ekyamagero ky'okuwonya n'omu ku bafuzi atakkiriza yagiraba (Bik 13:12, 13). Era n'abakaafiiri abalala bangi abaabeeranga mu kibuga kye Lusitula (Bik. 14:8-13). Ebintu bino byakolerwanga mu lujjudde, eno nga y'engeri entuufu ey'ekikula ky'ebirabo by'omwoyo n'ekigendererwa kyabyo. Byali tebyegaanika na nsonga ndala yonna wabula buli omu okukkiriza nti amaanyi ga Katonda gaagano goolesebwa abaweereza be mu lwaatu.

Y'engeri yemu ebyava mu ku kimu ku byamagero bya Kristo eby'okuwonya; "Bonna nebeewuunya (abaakiraba), ne bagulumiza Katonda, nga bagamba nti: "Kino tetukirabangako" (Makko 2:12).

ENNIMI

Abatume, nga n'abamu ddala baali bavubi, balagirwa okugenda mu nsi yonna okubuulira Enjiri (Mak. 16:15, 16). Osanga ekyasooka okubaggyira kyali nti "Naye nga tetumanyi nnimi!" Bo tekwali na kugamba nti "ne mu ssomero te twakola nnimi", kubanga tebaasoma. Era bwe gwatuuka awo bonna baali balabika butasoma era abaabulijjo (Bik 4:13). Wadde eri ababuulizi abayivu "nga Paul", ekizibu ky'olulimi kyali kikyakaluubiriza. Abo abaakyusibwa, ng'Endagaano Empya tennaba kuwandiiikibwa, enkolagana yabwe naddala ey'okuzimbibwa mu kukkiriza, yalimu ekizibu kinene eky'obutamanya buli omu lulimi lwa munne.

Kino okukivvuunuka, ekirabo eky'okwogera mu nnimi engeenyi n'okusobola okuzitegeera, kyagabwa. Kyeraga bulungi nti waliwo enjawukana mu ndaba y'ennimi zino n'ez'abalokole abannyonyola ezaabwe ez'amaloboozi agatategeerekeke nti ze "nnimi". Akavuyo kano kayinza okujjibwaawo nga tulaga ennyinnyonyola ya Baibuli ey'ekigambo "Nnimi" nti "nnimi z'amawanga ezitali zimu".

Ku mbaga y'Abayudaaya eya Pentekoote, amangu ddala nga Kristo yaakalinnya mu ggulu, abatume bonna bajjuzibwa Omwoyo Omutuukuvu, ne batandika okwogera mu nnimi endala..... ebibiina ne bikunjaana ne bisamaalira (Nate ebirabo byolesebwa mu lwatu!) kubanga buli omu yawulira nga boogera mu lulimi lwe. Ne bawuniikira bonna ne beewuunya nga, bagambagana nti: bano bonna aboogera si Bagaliraaya? Kale lwaki ffe ffenna tubawulira nga boogera mu nnimi z'ewaffe gye twazaalibwa? Abapaazi n'abameedi..... ffena tuwulira nga boogera mu nnimi zaffe.... Bonna ne basamaalirira" (Bik 2:4-12). Tekisoboka kuba ng'essira ery'emirundi ebiri erissibwa ku kusamaalirira n'okwewuunya kw'abantu kyalyetaagisizza singa baali bawulidde maloboozo gataliimu

nga agaabo abeeyogerako nti balina ebirabo ennaku zino; ekyo ne kiwa abantu obutafaayo, mu kifo ky'okwewuunya n'okunywererera ddala ku bigambo bya Katonda ebyogerwa nga bwe gwali mu Bikolwa by'Abatume essuula 2.

Mu Bakkolinso Ekisooka essuula 14 mulimu olukalala lw'ebiragiro ebikwata ku nkozesa y'ekirabo ky'ennimi; olunyiriri olwa 21 lujuliza Isaaya 28:11 ku engeri ekirabo kino gye kirikozesebwamu ng'obujulizi ku Bayudaaya: "Mu Mateeka kyawandiikibwa nti; nga nkozesa abantu ab'ennimi endala n'emimwa emilala ndyogera eri abantu bano..." Isaaya 28:11 okusookera ddala lukwata ku balumbaganyi ba Isiraeri okwogera eri Abayudaaya mu nnimi endala ze baali batategeera. Enfanagana wakati w'ennimi "tongues" ne "lips" — emimwa, kiraga nti ennimi "tongues" zaali nnimi ez'amawanga amalala (foreign languages). Waliwo n'ebirala bingi nnyo mu Bakkolinso Ekisooka essuula 14 ebiraga nga ennimi (tongues), kikwata ku nnimi z'abagwira. Essula eno, ssuula ya kubikkulirwa kwa Pawulo okw'okunyenya abaali bakozesa obubi ebirabo mu kkanisa eyasooka. Mu ngeri eyo, evumbula ebintu bingi ku kikula ky'ebirabo bye nnimi n'obunnabbi. Kati ka tukyogereko katono mu bufunze nga tweyambisa Olunnyiriri lwa 37.

"Omuntu yenna bweyeerowoozanga okuba nnabbi oba wa mwoyo, ategeerenga bye mbawandiikira, nga kye kiragiro kya Mukama waffe".

Ennyiriri 11 – 17:-

"Kale bwe ssimanya makulu ga ddooboozi, ndibeera ng'ajoboja eri oyo ayogera, n'oyo ayogera alibeera ng'omugwira eri nze.

Bwe mutyo nammwe, kubanga mwegomba eby'omwoyo, mwagalenga okweyongera olw'okuzimba ekkansa.

Kale ayogera olulimi olutamanyiddwa, asabe asobole okuluvvunula.

Kubanga bwe nsaba mu lulimi (olutamanyiddwa) omwoyo gwange gusaba naye amagezi gange tegabala bibala .

Kale kiki? Nnaasabyanga omwoyo, era nnaasabyanga n'amagezi, nnaayimbyanga omwoyo, era nnaayimbyanga n'amagezi.

Kubanga bw'osaba omukisa mu mwoyo, abeera mu kifo ekyo atamanyi anaddangamu atya nti Amiina olw'okwebaza kwo, nga tategedde ky'oyogedde?

Weewaawo oyinza okuba nga weebazizza bulungi nnyo Katonda, naye omulala taganyulwa”.

Okwogera mu lulimi olutategeerekeka eri abo abazze mu kukungaana tekigasa. Enjogera y'abo abagamba nti boogera mu nnimi wano tegyaawo n'akatono – kubanga oyo awuliriza addamu atya nti “Amina” ku ssaala ekoledwa mu bigambo ebitegeerekeka? Jjukira nti “AMIINA” kitegeeza kukkaanya nti “kibeere bwe bityo”, kwe ggamba nti, “nzikiriziganyiza ddala n'ebiyogeddwa mu ssaala eyo”. Pawulo agamba nti okwogera mu lulimi ab'oluganda lwe batamanyi tekibazimba.

Nzijukira lwe nnagaba obupapula ku lukunjaana lwa Billy Graham, nga nkubiriza abantu okudda ku nnono z'obukristaayo nga bwe buli mu Baibuli. Omukyala eyali akyamuukirirdde ya mpooyawooya mu ddakiika nga kkumi, eno nga bw'asabuliza mu “nnimi” nti “enjigiriza y'Aboluganda mu Yesu (The Christadelphians) ya Setaani”. Tewali ngeri gye nnali nsobola “kuzimbibwa” na nnimi ezo; mazima ddala, kino kye nnyini Pawulo ky'atulagira obutakola.

Olunnyiriri 18:-

“Nneebaza Katonda, mbasinga mbasinga mwenna okwogera ennimi”.

Olw'okuba nti Pawulo yatambulatangula nnyo mu kubuulira enjiri ya Kristo, kyali kimwetagisa ekirabo kino eky'okwogera mu nnimi okusinga bonna.

Olunnyiriri 19:-

“Naye mu kkanisa, njagala okwogeranga ebigambo bitaano n'amagezi gange, ndyoke njigirizenga n'abalala okusinga ebigambo akakumi, mu lulimi obulimi”.

Kino kirambulukufu bulungi. Okwogera akatono ennyo mu lulimi lwe ntegeera ku Kristo, kingasa bulungi nnyo okusinga okubuulira mu ssawa eziwera mu lulimi lwe sitegeera.

Olunnyiriri 22:-

Ennimi kyeziva zibeera akabonero, si eri abo abakkiriza, wabula eri abatakkiriza: naye okubuulira tekabeera kabonero eri abatakkiriza, wabula eri abakkiriza”.

Nolwekyo, ennimi okusingira ddala zaakozesebwanga mu kubuulira okw'ebweru. So ng'ennaku zino, ba "nnannimi" bazooogerera mu bakkiriza bannaabwe oba bwa nnamunigina ng'oli ali eyo yekka. Abantu ng'abo okubaguka n'abuulira; okugeza, omuwarabu mu luwarabu ng'oluwarabu talumanyangako, eky'amagero ng'ekyo kikyalemye. Tewaliwo ky'akulabirako eky'abantu bano kiraga nti basobola okwogera mu nnimi ez'abagwira okubasobozesa okubunya enjiri. Omukisa gwalabikawo mu kitundu ekisooka eky'omwaka 1990 ogw'okubuulira Kristo eri abantu ab'omu buva njuba bw'e Bulaaya, naye ekyewunyisa ennyo kiri nti Abalokoole b'omwoyo bagabira abantu obupapula obuli mu luzungu lwa kuba nti waliwo enjawukana mu nnimi. Mu butuufu olowooza ekirabo ky'ennimi kyandibadde tekikozesebwa singa bali bakirina? N'omubuulizi we njiri nnakinku Keinhart Seriber wadde agamba nti aliko Omwoyo ogwewunyiisa naye era bwe yakyalako mu Kampala e Uganda, yalina okwogera eri ebibiina by'abantu ng'ayita mu muvvunuzi.

Olunnyiriri 23:-

"Kale ekkansa yonna bw'eba ng'ekuŋŋaanidde wamu, bonna ne boogera ennimi, newayingira abatamanyi oba abatakkiriza, tebaligamba nti mulaluse?"

Kino kye nnyini kye kiriwo. Mu bumanyirivu bwange, Abasiraamu n'abakaafiiri bonna wamu banodde enneeeyisa y'abeeyita abalina ekirabo ky'ennimi wonna mu mambuka ga Afrika e bugwa njuba. N'omukristaayo omukkakkamu bw'abalaba ayinza okukemebwa okulowooza nti banne bagudde eddalu!

Olunnyiriri 27:-

""Omuntu bw'ayogeranga olulimi, boogerenga babiri oba nga bangi, basatu, era mu mpalo, era omu ategeezenga"

Abantu babiri oba basatu bokka be beetagibwanga okwogera mu nnimi mu lukungaana lwonna.

Tekisoboka kuba nti waaliwo ku nnimi ez'enjawulo ezisukkka essatu ezivvuunulirwa mu lukunŋaana lwonna. Wandibaddewo akavuyo ka maanyi, gamba singa ebigambo bya kuvvuunulwa emirundi egyisukka kw'ebiri. Singa ekirabo ky'ennimi kiba n'abo abali mu lukungaana gamba nga mu London, nga mulimu abazungu, abafalansa n'abasaamia, osanga aboogezi banditandise bwe bati:-

Omusumba nti: "Good evening?"

Ow'ennimi asooka nti "Bon soi - (Lufalansa).

Ow'okubiri nti "Bwaheera?" - (Lusamia).

Naye nga bakikola mu "mpalo", omu ye y'asookanga n'omulala n'addako. Akavuyo kaayinzanga okubaawo nga bonna boogeredde kumu. So nno, olw'akakyamuukiro k'enjogera y'ennimi za leero, bonna boogerera kumu. Nneetegerezza nti omu olutandika, nga n'abalala. Kirabika nga n'ekkanisa ey'abakkolinso mwalimu abaali bakolera ddala ng'abapentekoote enaku zino, nga nabo beekyamuukiriza, y'ensonga lwaki Pawulo akivumirira nnyo.

Ekirabo ky'ennimi kiteekwa okuba nga kyakozesebwanga wamu n'eky'obunnabbi, olwo nno, obubaka obulunjaamiziddwa okuva eri Katonda ne busobola okwasanguzibwa (mu kirabo ky'obunnabi), mu lulimi olutali lwa mulanzi oyo wabula ng'ayita mu (kirabo ky'ennimi). Eky'okulabirako eky'enkozesa y'ebirabo ebibiri eno, kisangibwa mu Bikolwa by'abatume 19:6. Ka tugeze, singa mu lukungaana mu Arua mulimu Abagenyi Abasoga n'ab'Abacooli bangi nnyo, omwogezi naayogera mu Lucooli, Abasoga ababa bakyadde mu lukungaana luno "tebaganyulwa". N'olw'ekyo ekirabo eky'okuvvuunula ennimi kiba kiteekwa okubaawo, buli omu asobole okutegeera - era singa ekibuuzo kireetebwa omu ku boogera olusoga, omwogezi tayinza ku kitegeera okujjako nga naye bamuvvuunulidde wadde nga alina ekirabo eky'okwogera Olucooli nga ye kennyini talumanyi! Kale ekirabo eky'okuvvuunula kiba kirina okubeerawo okweyambisibwa.

Bwe waabanga tewali alina kirabo kya kuvvuunula ng'ate kyetaagisa, ekirabo ekyo tekyakozesebwanga. "...omu avvuunulenga, naye oba nga tewali avvunula, asirikenga mu kkanisa" (1 Kol. 14:27, 28). Eky'okuba nti abo kaakano abagamba nti boogera mu nnimi endala, bye boogera tebitegeerekeka muntu yenna, ate nga tewali muvvuunuzi, kiragira ddala nti bamenya ebiragiro bino.

Ennyiriri 32, 33:-

"N'emyoyo gya bannabbi, gifugibwa bannabbi kubanga Katonda si wa kuyoogaana, naye wa mireembe; nga mu kkanisa zonna ez'abatuuvu."

Okubeerako ebirabo by'Omwoyo Omutukuvu, tekizza muntu mu mbera eteri ya buntu bulamu, kubanga mwoyo y'afuga oyo ab'amukozesa so si maanyiyanyi okubafuula ekitagasa. Bulijjo, kyogerwa mu bukyamu nti ba dayimooni oba emyoyo emibi bibeera ku "batali balokole", Omwoyo Omutukuvu n'ajjula abakkiriza. (laba essomo 6.3) Naye

amaanyi ga mwoyo agoogerwako mu 1 Kol. 14 : 32 gaali gafugibwa oyo eyalinga nago olw'okukola ekyo ekyali kyetaagibwa. Si maanyi agatuleetera okukola obulungi nga bw'olaba amaanyi amabi bwe gatuleetera okukola obubi (*kiri ng'omuntu bw'akozesa ekisumuluzo, so si kisumuluzo kukozeza muntu*). Anti twakiraze nti amaanyi gano ag'Omwoyo Omutuukuvu gakkanga ku batume mu biseera ebitali bimu okukola ekyo kyennyini ekyetaagisa mu kaseera ako, so tebabeeranga nago obudde bwonna.

Omulanga eri abo abalina ebirabo by'omwoyo, okubikozesa mu ngeri Katonda gy'ayagalamu emirembe ne gy'akyawamu akavuyo(1 Kol. 14:33), ekkansa z'Abannaniami ba leero kirabika guziyita ku mitwe.

Olunnyiriri 34:-

“Abakazi basirikenga mu kkanisa: kubanga tebalagirwa kwogera; naye bafugibwenga, era nga n'amateeka bwe googera”.

Mu kukozeza ebirabo by'omwoyo, kirambikiddwa bulungi mu ngeri eteegaanika nti, abakazi tebateekwa kubikozesa nga bakungaanye mu kkanisa. Kino kisuubirwa okubuusibwa amaaso, singa enkola ey'ennimi ezitategeerekeka eya leero, ebeerawo mu ka kyamuukiriro akakwata ekibiina ng'oluyiira. Abakyala, abaana – wamma ggwe, na buli omu akiwulira – bonna kibazingira wamu okukakkana nga bakoze amaloboozi amanyuvu gebayita “ennimi”

Eky'abakazi okwatiikirira mu kye batwala “ng'ennimi n'obunnabbi” mu kkanisa ez'omulembe guno tekisoboka busobosi kukikwanaganya na kiragiro ekiri mu lunyiriri olwo waggulu. Eky'ennaku ate nga kisesa, nti Pawulo yalina obukyayi ku bakazi, kisaabululwa n'olunnyiri luno nti: “Omntu yenna bwe yeerowoozanga okuba nnabbi oba wa mwoyo, ategeerenga bye mbawandiikira, nga kye kiragiro kya Mukama waffe”(1 Kol. 14:37) — si kiragiro kya Pawulo.

Omukkiriza yenna owa Baibuli ennungamyee, alina okukkiriza nti ebiragiro bino eby'omu 1 Kol. 14 biteekwa okunywezebwa, okubiragajjalira kiba kiraga obutakkiriza mu kulungamizibwa kwa byawandiikibwa kujjuvu – oba okwerangirira nti mu by'omwoyo tewafuna, anti atalina birabo y'awakana nti ebiragiro ebiri mu 1 Kol 14, si biragiro bya Mukama waffe gye tuli. Okuyoogaana kuno kweyogerera kwokka, ate nga ddala kwonoona. Nga bw'okiraba, oyinza otya okusigala ng'oli wa kkanisa ng'eyo? Yadde okwagala okukungaana nabo?

Okutangaaza mu katundu kano, kikulu nnyo okumanya nti ebibinja ebyo ebigamba nti byogera ennimi, mu bwakakensa, kimaze okuzuulibwa nti abantu abo baba n'ennyiike mu bulamu bwabwe bwobagaraagaranya n'abo abataafuna mitawaana. Kakensa mu by'obwongo obutabuse Keith Meador, mu Vanderbilt e Ttendekero ekkulu mu America, yatwala omutawaana okwekenneenya engeri ennaku y'omuntu ku mutima n'eddiini ye gye bikwatagana. Yakizuula nti "Omuwendo gw'abo abaalina ennyiike ... mu bapentekooti guli ebitundu nga bitaano n'ekitundu ku buli kikumi (5.4%) bw'obageraagaranya n'obutundu nga bubiri ku buli kikumi (1.7%) obw'abo abaataafuna mitawaana mu bulamu bwabwe. Ebyava mu kunoonyereza okwo byakubibwa mu katabo akayitibwa 'Hospital and Community Psychiatry' aka December 1992.

Eggulire erisanyusa erifundiikirira mu ngeri yennyini eyo, lyalabikira mu katabo akayitibwa International Herald Tribune, nga 11 Feb, 1993; omutwe gwe ggulire lino gwali gweyogerera, gugamba nti "Enkalala z'abapentekooti abasinga mu buwejjere". Kino kijja kitya? Eky'amazima kiri nti kiteekwa okuba nga kyekuusa ku kuba nti "embeera" y'okuba n'ebirabo, Abapentekooti (n'abalala) gye beeyogerako si kirala wabula kwerimba kwa nnaku ya ntegeera yabwe.

2.4 OKUGGYIBWAWO KW'EBIRABO

Ebirabo by'ebyamagero eby'omwoyo gwa Katonda, biriddamu okukozesebwa abakkiriza, olw'okukyuusa ensi eno okugifuula Obwakabaka bwa Katonda, nga Kristo amaze okudda. N'olw'ekyo, ebirabo biyitibwa "amaanyi g'ensi empya" (omulembe ogugenda okujja) (Beb. 6:4, 5) ate ye Yoweeli 2:26-29 ayogera ku birabo eby'omwoyo eby'omuyiika ebirigabwa nga Isiraeri emaze okwenenya. Eky'okuba nti ebirabo bino biriweebwa abakkiriza nga Kristo akomyeewo, kimala okukasa nti ebirabo bino kati tebiriwo—nga bwe kiri eri omukristaayo eyeetegereza ebyawandiikibwa, n'ebijja bigwaawo mu nsi nti mazima ddala okudda kwa Mukama waffe kuteekwa okuba nga kunaatera.

Okusinziira ku nkozesa y'ebirabo by'omwoyo nga, bw'eri mu Baibuli, kyeraga lwaatu nti byagabwanga mu biseera bitongole olw'ensonga entongole era Katonda yabijjagawo ng'ekigendererwa kye kimaze okutuukirira.

"Naye oba bunnabbi, bulivaawo; oba ennimi, zirikoma; oba (ekirabo eky'-) okutegeera, kulivaawo. Kubanga tutegeerako kitundu, era tulagulako

kitundu, naye ebituukiridde bwe birijja, eby'ekitundu birivaawo. amagezi, galiggwaawo" (1 Kol. 13:8–10).

Ebirabo bino bya "luwunguko" si bya nkalakkalira.

Abaefeso 4:8 – 14, kituyamba okweyongera okunnyonyoka ensonga eno.

(Yesu) "Bwe yalinnya waggulu, (mu Ggulu) ...n'awa abantu ebirabo (eby'omwoyo) olw'okutuukiriza abatukuvu ...okutuusa ffenna lwe tulituuka mu bumu obw'okukkiriza (kwe kugamba nti nga fenna tukkiriza mu ngeri y'emu), n'obw'okutegeera Omwana wa Katonda, lwe tulituuka okuba omuntu omukulu ...tulemenga okubeera nate abaana abato, nga tuyuugana nga tutwalibwanga buli mpewo ey'okuyigiriza".

Ebirabo eby'ekyaasa ekyasooka byali byakugabibwa okutuusa ng'omuntu atuuse ku kigera eky'obukulu mu kukkiriza. Weetegereze Bef. 4:14 bwe lufaanaganya okubeera mu buweereza bw'ebirabo by'eby'amagero, n'obuto mu mwoyo; ate ne mu bulanzi, engeri ebirabo by'eby'amagero, gye byali eby'okugyibwaawo. 1 Kol. 13:11 lwogera ku kintu ky'ekimu. Kale okusagambiza okutaliimu okw'okubeera n'ebirabo eby'omwoyo, kabonero ka kuba muto mu mwoyo. Olw'okugenda mu maaso, omusomi w'ebigambo bino kyalina okukola, kwe kweyongera okumatirira ddala Ebyawandiikibwa by'Ekigambo kya Katonda, asobole okusanyukira mu nnono y'okubikkulirwa kwa Katonda, kwe yatwebikkulira ng'ayita mu byo n'okubigondera mu bwetowaaze. 2Tim.3:16,17 kisodesa nti Okugondera "eby'awandiikibwa byonna" kisobozesa omuntu wa Katonda okuba "ng'alina ddala byonna", ng'akuze mu byonna. Kale eby'awandiikibwa byonna bwe byaggwa okulungaamizibwa, ebirabo byali tebikyetaagibwa; byali bimaze okutuukkiriza ekigendererwa kyaabyo eky'okutuusa ekanisa eyasooka awo okubikkulirwa kwa Katonda okuwandiikiddwa nga kuwedde. Ebirabo byali bya kuyambako ekanisa "elemenga okubulwa kyonna". Kale kino kyatukibwako Babuli bwe yaggwa okuwandiikibwa.

Okwekeennenya obulungi 1Kol.13 kuleeta ekifaananyi nti mu kiseera ebirabo mwe byajjirwaawo kyali ekyo kyennyini ssaddaaka za Musa wezaakomenkezebwa okuweebwaayo. Waliwo ebbanga egeere wakati w'okufa kwa Mukama Yesu n'okusaanyizibwaawo okwa yeekaalu mu AD70 (kwe ku gamba Yesu ng'amaze okufa). Mu kiseera kino, eby'okukkiriziganyizibwako byakolebwa eri abakkiriza Abayudaaya; bakirizibwa okugondera ebiragiro bya Musa ku mulundi ogwasookera ddala, newakubadde mwoyo ng'ayita mu Pawulo yali yakirambulula bulungi nti amateeka gaali

tegasobola kutwala eri obulokozi nga ne mukugaageraageranya ne Kristo gaali “ebigambo eby'olubereberye ebitalina maanyi ebianafu”. Abakkiriza abasooka bakuleemberwa ebirabo by'Omwoyo Omutukuvu eby'ekyewunyo eby'abalimu okuyita mu kiseera kino nga boogeranga, okutegeezaanga, okusobozesa enjiri okubuulirwa mu bifo ebipya nga bayita mu nnimi z'omwoyo n'okuteekateeka ekkansa n'ebirala. Naye ekkansa ng'amaze okukula, ekigambo mu buwandiike kyadda mu kifo eky'ebirabo. Ekitundu kye Ndagaano Empya ekisinga obunene kyali kyaggwa dda mu AD70 (kwe kugamba nga Yesu amaze okufa), era ebirabo by'omwoyo byagibwaawo kumpi mu kiseera kino. Pawulo akozesa ekigambo ky'ekimu eky'Oluyonaani emirundi mingi mu 1Kol.13, wadde kirabika ng'ekifuliibwafuliibwamu mu nkyuusa. Ebigambo bino byetusaziizaako bikyuusibwa mu kigambo kimu eky'Oluyonaani: “Obunnabbi bulivaawo. . . (ekirabo ky'e) nnimi zirikoma. . . eby'ekitundu birivaawo. . . bwe nnakula n'endeka eby'obuto” (obunyiriri 6,10,11). Pawulo ateggeeza engeri ebirabo by'omwoyo gyebirijibwaawo kasita Kkansa etuuka ku kigera eky'okukula; naye agamba nti ye yali amaze okukula “ng'alese” eby'obuto- kwe kugamba yali takyakozeza birabo. Ng'era Pawulo bwe eri enkola ye, yewaayo ng'ekyokulabirako eri ekkansa okumugobereranga. Kale nno ebirabo “birivaawo” mu kkanisa yonna mu maaso eyo ng'ekkanisa emaze okukula, naye ku ye byali “bimaze okuvaawo” kubanga yali amaze okukula. Mu njogera y'emu n'eyomu Efeeso essula 4, takyaali mwaana ayuugana ng'atwalibwa buli mpeewo ey'okuyigiriza nga yetaaga ebirabo by'omwoyo okumuyambako. Kyamunakuwaza nti abakiriza baakyali baana (1Kol.3:1; Beb.5:13)- ng'ate akozesa ekigambo kimu ekyo mu Luyonaani, agamba nti takyaali mwaana, naye yakula. Mu Bag.4:3, Pawulo ayogera ku ngeri gy'eyasooka okuba omwaana mu makulu ag'okufugibwa amateeka ga Musa. Naye kati, bino yali yabireka emabega we. Mukulu, naye ate wano mu 1Kol.13:10 yeyogerako nti yakula olw'ebirabo by'omwoyo okuvaawo.

Ekigambo ky'ekimu eky'Oluyonaani ekyakyusibwa nga: “bulivaawo...zirikoma...birivaawo” kyakozesebwa ku bikwata ku kuvaawo kw'amateeka ga Musa mu bitundu ebirala:

- “Naye kaakano twasumululwa mu mateeka”(Bar.7:6). Tuli ng'omukazi asumuluddwa ku bba, kwe kugamba amateeka ga Musa (Bar.7:2).
- Ekitiibwa ky'amateeka ky'ali kyakuggwaawo(2Kol.3:7).
- Amateeka gaali mu kuggyibwaawo mu kiseera Pawulo we yali awandiikira (2Kol.3:11 mu y'Oluyonaani). Amateeka gaaggibwaawo, gaavaawo mu Kristo (2Kol.3:13,14).
- Kristo yaggyawo tawuleti e'yebiragiro ebiri mu mateeka (Baf.2:15).
- Mu ngeri y'emu, obunnabbi nti “ennimi zirikoma”(1Kol.13:8) bukozeza ekigambo ky'ekimu ng'ekyo mu Beb.10:2, obukwata ku kuweebwayo kwa ssaddaaka.

Embeera ey'ekkanisa eyogerwako “ng'omuntu omukulu” eyaleetera ebirabo by'omwoyo okuggyibwaawo (1Kol.13:10; Baf.4:13) ekwatagana n'eya Mukama Yesu nga bw'ali “Weema esinga obukulu n'okutuukirira” bwogyigeraageranya n'eya Musa (Beb.9:11). Ekifundikira kiri nti kyandiba ng'okukomenkerezebwa kw'ebirabo eby'Omwoyo kwali kukwatagana n'okukomenkerezebwa kw'enkola ya Musa mu AD70. Ekkanisa eyasooka ky'eyali essuubirwamu kwe kutuka ku kukula oba okutuukirira mu mulembe gwaabwe.

- Mu nnaku ennyingi Beb.5:12-14 kyogera ku bakkiriza abasooka nti baali tebannaba 'kukula', amakulu nti balibadde bakula dda, awo nno basobole okuganyulwa mu “mmere enkalubo” ey'omuwandiisi gy'eyali abagaliza okulya.
- Abamu mu Firipi, omuli ne Pawulo baali baatuuka ku mbeera 'ey'obukulu' eno: “Kaffe ffe fenna abaatuukirira . . .” (Baf.3:15). Mu ngeri eyo “amagazi tugoogera mu abo abatuukirira” (1Kol.2:6)
- “Naye mu magezi mubeerenga bakulu” (1Kol.14:20), bwatyo Pawulo bw'akubiriza ekkanisa. Era afuba nnyo okubasabira basobole okutuukirira oba okukula (Bak.1:28; 4:12).

Mu kuwumbawumbako, ebirabo by'Omwoyo byagabibwanga okutuusa ekkanisa ng'emaze okutuukirira oba okukula. Kino tekisobola kuba nti kitegeeza ku madda ga Kristo ag'okubiri kubanga ekigambo kino kyiddinganamu mu nkozesa yaakyo ku bakkiriza ab'ekyassa eky'asooka nga baali baggwanidde “okukula”. Ebirabo “okuvaawo” kirina akakwaate ku “kuvaawo” okw'enkola y'Abayudaaya n'enkola ya Musa mu AD70. Naye nga kino ate kyali kiyingira mu mulembe ogw'okubiri nga Kristo avvuddewo; ng'era kirabika okuba nti ebirabo by'ekywunyo okusingira ddala byafunibwanga na kussibwako mikono okw'Abatume. Omulembe gw'abatume nga guweddewo, n'abo abakulu nga Pawulo bakomye okukozesa ebirabo nnyo, okubeera nabyo nakwo kwandiba nga kwakendeezebwa. Ebirabo by'mwoyo byali byakuggyibwaawo, okusinzira ku 1Kol.13:10. Naye ate Yoweeri 2 agamba nti birifukibwa mu kiseera nga Kristo akomyeewo. N'olw'ekyo kiba kitegeeza nti byali tebiriwo mu kkanisa okumala embanga.

EBYOGERWA KU KUBA N'EBIRABO LEERO.

Ensonga endala eziwera zirina okuletebwa ku ebyo ebyogerwa abo abalwooza nti balina ebirabo eby'eby'amageero kaakano. Ekyo kyonna omuntu yenna kyasobola okuggya mu byogeddewo waggulu awo ku by'okuggyibwaawo kw'ebirbo, amazima gali nti abeeyogerako kaakano nti balina ebirabo by'Omwoyo kya nnaku nti babeera bakontana

n'ekikula ky'ebirabo biri mu Ndagaano Empya. Ekyo kyonna ekikolebwa olw'aleero kyawukana n'ekyo eky'aliwo mu kkanisa eyasooka.

“Okwogera mu nnimi” okwa leero, balinga abaddingana ennyingo z'ebigambo, gamba nga “Lala, lala, lala, shama, shama. Yesu, Yesu . . .” Eno si njogera ng'ennimi bwe ziba; omuntu bw'awulira aboogera mu lulimi lwatamanyi, oluusi kiba kyangu okumanya kye boogerako okusenziira ku nsengeka y'ebigambo byabwe yadde ng'ebigambo byennyini aba tabitegeera. So ng'ennimi ze nnaku zino ekyo tezikirina, ekikakasa nti tezizimba ate nga kye kyali ekigendererwa ky'ebirabo mu Kyaasa ekyasooka.

Abapentikooti abamu bagamba nti okwogera mu nnimi kabonero akalaga “obulokole” nti era kalina okuba ku buli yenna afuna okukyusibwa okutuufu. Enjogera eno efuna obuzibu bw'omala okukimanya nti ekkansa eyasooka yali nga emanyiddwa ng'omubiri, nga mu yo abo abalinanga ebirabo eby'enjawulo bagerageranyizibwa nga ebitundu eby'enjawulo ku mubiri. Bonna tebaali mukono oba kigere, kale mu ngeri y'emu, si bonna nti balina ekirabo kimu, okugeza ng'ennimi. 1 Kol. 12:17, 27 – 30 kirambulula nsonga eno.

“Omubiri gwonna singa liiso, okuwulira kwandibadde wa? Gwonna singa kuwulira, okuwunyiriza kwandibadde wa? Naye mmwe muli mubiri gwa Kristo, n'ebitundu byagwo buli muntu. Era Katonda yassaawo mu kkanisa abalala, okusooka batume, ab'okubiri bannabbi, ab'okusatu bayigiriza, nate eby'amagero, nate ebirabo eby'okuwonyanga, abayambi, abafuga, aboogezi b'ennimi. Bonna batume? Bonna bannabbi? Bonna bayigiriza? Bonna bakola ebyamagero? Bonna balina ebirabo eby'okuwonyanga? Bonna boogera ennimi? Bonna bavvuunula”?

Ensonga y'emu eno eyogeddwako emabega mu ssula eyo yennyini .

“Kubanga omulala Omwoyo amuweesa ekigambo eky'amagezi; n'omulala aweebwa ekigambo eky'okutegeeranga, ku bw'omwoyo oyo: omulala okukkiriza ku bw'omwoyo oyo, n'omulala ebirabo eby'okuwonyanga ku bw'omwoyo omu; n'omulala okukolanga ebyamagero; n'omulala obulanzi; n'omulala okwawulanga emyoyo: omulala engeri z'ennimi; n'omulala okuvvuunulanga ennimi: naye ebyo byonna omwoyo oyo omu y'abikola, ng'agabira buli muntu kinnoomu nga ye bw'ayagala. Kubanga omubiri nga bwe guli ogumu, ne guba n'ebitundu ebingi, n'ebiundu byonna eby'omubiri, newakubadde nga bingi, gwe mubiri gumu; era ne kristo bw'atyo.” (1 Kol 12:8-12).

Essira ng'eryo tetusobola kuliragajjalira. Tetusobola kugamba nti buli katundu mu Ndagaano Empya, kakwata ku buli mukkiriza (Lowooza ku Mat. 10:9, 10; Mak 16:17; Luk. 10:4; Bik 15:23-29); kale kiba kyamagezi okwesigama ku bukakafu nti mu kkanisa eyasooka, "*abamu*" be baayogera mu nnimi mu ngeri eno yennyini.

Ekizibu ekilala ku nsonga y'Abapentekooti eri nti Firipo yakyusa abantu bangi mu Samaliya— baabatizibwa mu mazzi oluvannyuma lw'okutegeera Enjiri, naye tebaafuna birabo bya mwoyo; kubanga kino olwaggwa, ekyawandiikibwa kigamba nti: Peetero ne Yokana ne bajja gye bali: "Bwe baatuuka, ne babasabira basobole okufuna Omwoyo Omutukuvu...nebabateekako emikono ne bafuna Omwoyo Omutukuvu ... Simooni olwalaba ng'olw'okussibwako emikono gy'Abatume, baafuna Omwoyo Omutukuvu ..." (Bik. 8:4-18). Kisoboka okuba nti okugaba ebirabo by'Omwoyo Omutukuvu kwalinga kussaako bussa mikono bwe kuti, ekintu bano abeeyita abalina ebirabo, kye batakola. Bw'atyo Pawulo yayagala okukyalira Abaruumi asobole okubawa ebirabo eby'Omwoyo Omutukuvu (geraageranya Bar. 1:11 ne Bef. 4:12). Ekyaddirira, ab'omulembe ogwo abaalina amaanyi gano bwe bagwaawo, waali tewakyali ngeri yakugenda mu maaso na birabo. Bwe kiba nga ddala ebirabo bino bifunibwa na kusabirwa busabirwa, kiba kizibu okutegeera ensonga lwaki Pawulo yalina okukyala e Roma okutwalako nayo ku birabo, oba lwaki "olw'okussibwako emikono gy'abatume Omwoyo Omutukuvu yagabwanga".

Abapentekooti abalala bagamba nti okwogera mu nnimi si bukakafu nti omuntu aba "alokose". Kino kiraga enjawukana mu njigiriza yaabwe bwe bagoonagana n'abo abagamba nti balina ebirabo.

Kale nno, 'abakrismatic' bo bagamba nti Obwakabaka bwa Katonda bugenda kubeera ku nsi, ate bo abalala nti mu ggulu! Abakrismatic abakatoliki bagamba nti mwoyo mutuukirivu abalagira okusinza Malyamu ne Paapa, ng'ate Abakrismatic abapentekooti abamu, bagamba nti okuba n'Omwoyo Omutukuvu, kibalagira okwegaana Paapa ng'omulabe wa Kristo, n'okuvumirira enjigiriza y'Abakatoliki. So nga Yesu awatali kubuusabuusa yagamba nti abo abalina omubeezi, "nga ye Mwoyo Mutukuvu" banaalunjamizibwanga mu mazima gonna. . ku lunaku luli temulibaako kye musaba.... Omubeezi ... alibayigriza n'okubajjukiza byonna bye nnabagamba. (Yok. 13:23; 14:26).

Tewateekwa kubaawo njawukana mu njigiriza wakati w'abo abalina Omubeezi—naye olw'okuba ng'enjawukana weeri, kiraga nti abo abagamba nti bamulina tebatwalibwa nga kikulu. Eky'ennaku, engeri Baibuli abamu ku bo gyetebasemba mu bye bakkiriza, kiraga

nti tebannafuna bulungi kutegeera mazima gonna n'okumanya kwonna ebiva eri Omubeezi.

Ekikulu ennyo abamu kye bagatta ku kwogera mu nnimi, kyawukana n'ebyawandiikibwa bya Baibuli. Olukalala lw'ebirabo by'Omwoyo mu Bef. 4:11 terukyogera nako, kyokka kiri eri ku nkomerero y'olukalala olufaanako bwe lutyo mu 1 Kol. 12:28-30. Mu butuufu, mu Ndagaano Empya mulimu emirundi esatu gyokka webakiraga nga kikozebwa (Bik. 2:4; 10:46; 19:6).

Ebyo ebyogerwa ku kwogera mu nnimi n'ebyamagero nti abakristaayo abakrismatic babikola birina okupimirwa ku bubaka bw'essomo lino ku bikwata ku mwoyo wa Katonda. Ekikulu kiri nti ebyo byonna ebyogerwa abantu abali ng'abo nti bakola, tebabikola lwakuba na Mwoyo Mutukuvu. Buli awakana nti balina ebirabo, aba alina omulimu munene ogw'okwanukula ensonga za Baibuli ze tukuwadde.

Wabula, ky'amagezi okusuubirayo ku kunnyonyola lwaki okuwonyezebwamu akatonotono n'ekyo kye bayita okwogera mu nnimi (ekitategeerekeka) bibeerawo.

Kyazulibwa nti abantu bakozesako akatundu katono nnyo ku bwongo bwabwe – akatundu kamu ku buli kikumi. Ate era kimanyiddwa nti okulowooza kumpi kuyinza okufuga omubiri gwonna; bwe kityo mu kweroozesa okukkiriza nti omuliro tegusobola kwokya, Abahindu batambulira ku muliro mu bigere ebyereere ne batagya. Mu biseera eby'okukyamikirira ennyo, kyangu okukozesa ekitundu kineneko ddala ku maanyi g'obwongo bwaffe okusingako ku ga bulijjo; kale kino ne kitusobozesa okufuna ebintu ebitali bya bulijjo ku mibiri gyaffe. Kale omujjasi wakati mu lutalo ayinza obutamanyirawo ng'akoseddwa okutuusa nga wayiseewo akaseera.

Mu mbeera y'okukkiririza ddala eddiini okwa nnama ddala, n'akakyamuukiriro k'ennyimba ezimu n'okusikirizibwa kw'omusabisa nnamige, kiba kyangu nnyo omuntu okudda mu mbeera eteri ya bulijjo. 'Ebyamagero' abakristayo ba leero bye beyogera nti bakola biri mu kika kimu n'ebyo eby'enjawulo mu bumanyirivu eddiini endala bye zikola; kale eddiini mu nsi Haiti amanyiddwa nga voodoo nabo boogera mu 'nnimi' z'ezimu ezo ezitategeerekeka n'Abasiramu nabo bayinza okuwa obujjulizi ku 'by'amagero' ebyefaananyizako eby'Abakristaayo ba leero. So ng'ate ensonga enkulu ey'ebirabo by'omwoyo mu kyassa ekyasooka kwali kulaga okusukkuluma kw'obukristaayo obutuufu ku Ddiini endala zonna. Eky'okuba nti "eby'amagero" by'abakristaayo ba leero

bifaanagana n'eb'y'eddiini endala, kiraga nti ebirabo by'Omwoyo Omutukuvu eby'omu Kyaasa ekyasooka, olwa leero tebiriwo.

Ebisingawo ebikwata ku nsonga eno, bisangibwa mu kitabo kya William Campbell ekikwaata ku "Bupentekooti" ekiyitibwa ('The churches of Christ'—Ekkansa za Kristo, ekyakubibwa mu 1967). Kiraga nti eddiini nyingi enkaafiiri zirina enkola eno ey'okwogera ennimi. Bwe kityo mu Kawaii, bakabona ba katonda gwe bayita oro, baleeta obubaka bwe mu maloboozi agatategeerekeka ne buvuuunulwa bakabona be abalala. Nga bwe kiri ddala mu nkungaana z'Abapentekooti. Mu Kyaasa ekyasooka, bakabona abakaafiiri, balabika babeeranga n'obujagalalo mwe baalangiririranga Kristo ng'eyakolimirwa. Paulo kino kye yeyambisa ng'akolokota abamu ku baali mu ekklesia y'ekkolinso nti baali bageegeenya bugeegeenya kavuyo k'abakaafiiri mu nkozesa yaabwe ey'ebirabo by'omwoyo—waliwo obukakafu obumala nti ekibbiitu tekitegeeza nti omwoyo tumulina? Ate kinajjukirwa nti okubeera n'ebirabo tekitegeeza nti tuba tusembezeddwa eri Katonda, n'olw'ekyo si kaboneero ka bulokozi gye tuli (Zab. 68-18 geraageranya ne Bef. 4:8, ate omale era olowooze ne ku ngeri Sawulo gye yalina ebirabo naye na talokolebwa). Wadde mikwano gyaffe Abapentekooti beenyumiririza mu ssala ezaanukulwa, n'ebirala, si bwe bukakafu obulaga nti tulina enkolagana ne Katonda, anti asobola okwanukula essaala z'abamu ng'asinziira ku bugwenyufu bwabwe abanywereza mu makubo gaabwe amabi bo bennyini ge beerondera (Ezek.14:4).

Eddini y'ekisiraamu okugenda nga yeyongera okuwangula obukristaayo mu Afirika, tekyandibaddewo singa ddala Obukristaayo bwali bukola eby'amagero byennyini nga biri ku mutindo n'amaanyi ag'amatiza nga bwe gwali mu Kyaasa ekyasooka. Ate n'abo ddala abalina "Omubeezi" ow'ebirabo by'Omwoyo Omutukuvu, era balikola emirimu "egisinga egyo obunene" Yesu gye yakola (Yok14:12, 16). Abakristaayo okwewolereza nti singa balina okukkiriza okusingawo baalikoze eby'amagero ng'ebyo, kiba tekijja. Kale ku bibiri balina okuba nga balina ebirabo eby'omubeezi eby'ebyamagero oba obutaba nabyo, wabula bwe baba bagamba nti babirina, "emirimu eminene okusinga gino gye balikola" (Yok. 14:12) — so si "*oba olyawo*" baligikola!

Enkozesa y'ebirabo ey'omu kyassa ekyasooka yali teyetagisa muntu kuba kumpi alyoke awone – ebyamagero byakolebwanga yadde nga oyo ayagala okuwonyezebwa aliko wala. Ate ng'obukkiriza kyali tekyetagisa lubeerera eri abo abaawonyezebwanga (Luk.22:51). Mu Kyaasa ekyo, ekyamagero tekyalemanga—so ng'ennaku zino bingi bigaana. Ate era kyalinga kisoboka okuteebereza obulungi ekyamagero—ekyo kati

tekisobokera ddala. Essomo lino katuliveeko n'ekibuuzo nti: Abasomesa ab'obulimba abakola ebyamagero eby'obulimba, nga beyita bakristaayo be baani? (Mat. 7:22, 23; 24: 24; 2 Bas. 2:9, 10).

2.5 BAIBULI YE Y'OBUYINZA YOKKA

Okusenziira ku ebyo bye twakalaba mu ssomo lino, Omwoyo gwa Katonda kitegeeza ekirowoozo kye n'ekigendererwa, ate n'amaanyi agakozesa okussa ebintu bino mu nkola. Essira lyaffe tulitadde ku mwoyo ogwo okuba nti gutubikkulirwa mu mpapula z'ekigambo kya Katonda. Ebizibu ebingi eby'obukristaayo obuliwo kati byonna biriwo ku lwa butasiima kino. Olwo kuba nga kizibu nnyo okukkiriza nti amaanyi agenkaana awo bwe gatyo gali mu kitabo kimu, ebitundu ebimu mu kyo bye tusanga nga bizibu okutegeera, kyangu okukekemebwa okulowooza nti oba olyawo waliwo engeri endala Katonda gye yeebikkuliramu abantu, etali Baibuli. Olw'embeera enkyamu buli muntu gyazaalirwamu (Yer. 17:9) essanga ng'ekigambo kya Katonda ekirongoofu eky'amazima (Yok. 17:17) okubeera ekizibu okukkiriza bangi bagenze mu kukkemebwa kuno nga baatula engeri endala ez'okubikuulirwa ezisikiriza endowooza y'omuntu. Ebyokulabirako ebitonotono tubikuwa wano.

Eddiini	Okubikkulirwa okulalalala kwe bagamba	Emiganyulo n'engeri gye gisikiriza
Ba Yakuwa	Ebitabo n'obutabo, ebikubibwa Watch Tower Society bye batwala ng'okulungaamizibwa kwa Katonda.	Tekyetaagisa kufuba kwezuulira nzivuunula ya Baibuli ntuufu, ate nga mu Baibuli mwe muli eky'okuddamu ku buli kintu.
Obukatoliki	Ppaapa by'alangirira; n'endowooza z'abasaserdooti, bye bagamba nti y'endowooza ya Katonda ye nnyini.	Tekyetaagisa kwesomera Baibuli – kuva dda, ng'Obukatoliki tebuwagira era nga buziiyiza eky'okwesomera Baibuli. Kwesiga Bantu mu kifo ky'okwefubako ne wezuulira buli kimu ku lulwo.
Ba Mamoni	Ekitabo kya Momoni	Kigyawo obwetaavu bw'okukkiririza mu njigiriza ya Baibuli enzibu okumatira – ekitabo kya momoni kissaawo obulokozi obwa kayoola, so nga Baibuli egamba nti waliwo abantu bangi abafa awatali ssuubi olw'obutafuna kumanyisibwa Njiri.

Kalizimatikin'O-bukristaayo	"Okufumintiriza" okugambibwa okuba Omwoyo Omutukuvu.	Bakkiriza buli kye bawulira muli nti kituufu, okuba ekituufu nga bwe bakiwulira. Omwoyo gwa Katonda gubalungaamy mu makubo gaabwe agatakwatagana na Baibuli.
------------------------------------	--	--

Bino byonna bikkaatiriza obwetaavu bw'okukkiririza ddala Baibuli ng'Ekigambo kya Katonda, okuginoonyamu obubaka obw'amazima. Ekibuuzo ekigamba nti "Iwaki ekanisa nnyingi ng'ate Baibuli eri emu", kumpi kyonna kiba kimaze okuddibwamu bwe tumala okumanya nti kkanisa mekka mu ngeri emu oba endala ez'eyogeerako nga bwe zafuna okubikkulirwa okw'omwoyo gwa Katonda okulala, kwe kugamba Katonda by'ayagala, ebiyigirizibwa n'okulwooza, ng'ogasseko n'ebyo ebya Baibuli.

Singa oyagala okuzula ekanisa emu entuufu, okukkiriza okutuufu okumu, n'okubatizibwa okutuufu okumu (Bef. 4:4-6) okukowoola kw'omwanguka kuteekwa okuba nga kati kukutuukako okugamba nti: – "Dda ku Baibuli". Ekigendererwa kyange si kukusikiriza kwegaata ku ddini yonna yonna. Naye kati, ojira osomasomako essula ezisooka mu kitabo ky'ebikolwa by'abatume, zino zikakasa nti Peetero, mu bulambulukufu bw'ensongaze n'amagezi mu Baibuli zaaatera abantu okwekuba mu mitima ne bakyuuka, so si byamagero bye yakola.

OBUKKIRIZA MU NKOLA 8: KI OKULUNGAAMIZIBWA KYE KITEGEEZA

KOZESA EKIGAMBO N'EBIRALA

Bwe tuba tukkiriza nti Baibuli yalungaamizibwa Katonda, tugisooome, tubuulire n'okujekennenya n'obwagaazi okukira ekintu ekiwandiike kyonna. Ekyewunyo ky'amazima nti ekitabo kino ddala bigambo bya Katonda Yennyini kyetaaga okudingaanamu okufumintirizibwako. Isiraeri yawulira eddobozi lya Katonda Yennyini, okuva mu ggulu (Ma.4:36)- Katonda ali ewala ennyo, yayoogera n'abantu. Ebigambo ebyo n'ebiwandiikibwa. Bwe tusoma ebigambo bye tuwulira eddobozi lye. 1Bassek.13:21 kyoogera ku ffe okuwulira "akamwa ka Mukama". Yeremiya "yayogera ebiva mu kamwa ka Mukama" (2Byom.36:12). Ekigambo Kye kytusembeza kumpi ne Waali, bwe tukyitwala nga bwe kiri. Endowooza yaffe ku Katonda y'endowooza yaffe ku kigambo Kye. Olw'okuba Ekigambo Kye kirongoofu nnyo, kyetuva tukyagala (Zab.119:140). John Carter yali mutuufu bwe yagamba nti: "Kasita tutegeera ekyo Bibuli ky'eri, endowooza zaffe ku yo erimaanyibwa".

Okugeraageranya 2Tim3:16 n'essula 4:2,3 kulambulula nti olw'okuba ng'ekigambo kya mugaaso:

eri okuyigirizanga n'olw'ekyo

buuliranga ekigambo; mu bbanga erisaaniramu n'eritasaaniramu (kwe kugamba oba wewulira muli ng'oyagala okubuulira oba toyagala)

olw'okunenyanga n'olw'ekyo

kubirizanga

olw'okutereezanga n'olw'ekyo

nenyanga

olw'okubuulira okuli mu butuukirivu n'olw'ekyo

buuliranga n'okugumiikiriza kwonna n'okuyigiriza.

OBUGONVU

“Mwe mulabye nga nnyimye muggulu okwogera nammwe (n'olw'ekyo) temukolanga bakatonda balala we ndi, bakatonda b'effeeza” (Kuv.20:22,23). Olw'ekyewunyisa ky'okuwulira eddoboosi lya Katonda, okusiinza ebifaananyi okw'engeri yonna, kiribeera ekitaliimu eri ffe. Omuntu yenna ayinza okufumintiiriza ku bwagazi bwa Pawulo eri ekigambo kya Katonda. Tebyali byangu nnyo gyali. Bwatyo n'ayogera ku Isaaya nti: (“Isaaya aguma nnyo n'ayogera nti . . . “Isaaya ayogerera waggulu ebya Isiraeri nti . . . “ (Bar.9:27; 10:20). Pawulo yali yalowooza dda nnyo ku bigambo bya Isaaya, n'atuuka ne ku kulowooza ku ddooboosi ly'eyabyogereramu mu kusooka. Kawli kuba nti abafuuzi ba Isiraeri “tebamaanya maloboosi ga bannaabbi agasomebwa buli ssabbiiti” (Bik.13:27) ekyabaletera okukomerera Yesu. Ayogera ku “maloboosi” so si bigambo byabwe byokka. Bawuliriza ebigambo naye ne batabitwalira ddala ng'amaloboosi g'abantu abafa naye nga bakyayogeera. Tebawulira okulungaamizibwa okw'ekitalo mu birowoozo byabwe nga bayiga Baibuli – newakubadde nga mu kutya Katonda ebiwandiiiko bya Baibuli babitwala nga ebyalungaamizibwa. Naffe wano tulinawo essomo. Mukama yaleeta kino mu Yok.5:39 ng'agamba nti: “Munoonya mu Byawandiikibwa, kubanga mmwe mulowooza nti mubyo mulina obulamu obutaggwaawo . . . era temwagala kujja gyendi okubeera n'obulamu”. Okuyiga Baibuli tekwabasembeza Gy'ali. N'era naffe kyangu okwetoololera mu Baibuli ne tutafaayo ku Kristo. Okuyiga obuyizi ekiwandiiiko n'okutegeera enkwatagana yaakyo n'okukirowoolezako ddala tekyataaga kukuuyukakyuuka, okuliwo, n'obwetaavu bw'enkolaganirawamu ey'okumanya Yesu kye bireeta.

Waliwo amaanyi mu kigambo ekyalungaamizibwa, nga mu kyo okulowooza okumu- okwa Katonda – kusobola okuyingira mu kulala awatali mukwasaganya wabula ebigambo

ebyawandiikibwa. Ekyyo mazima agewunyisa getulina okuba abamu ku go. Leo Tolstoy mu kiwandiiko kye ku by'omwoyo. Ayogera obujulizi mu ngeri essanyusa engeri gy'eyasomamu ebigambo bya Yesu : “Genda otunde byonna byonna byolina ogabire abo abatalina ”dwo nnawangula ebyo byonna ebiziyiza by'engeri ye okukola ekyyo kyennyini. Yata abaddu be , nawaayo obwa nnanyini ku biwandiiko bye n'atandika okutunda ettaka lye eddene. Na bwe kiyo naffe ebigambo ku lupapula birina okutukulembera okukola. Buli lwe tugenda tweyongera obumanyirivu mu kigambo ekyyawandiikibwa kye tusoma bulijjo, era bwe tuguma ne mu kukemebwa obutakyagala ennyo, n'okulekeraawo okusoma ekigambo nga tusuubirayo ekintu ekiyya, n'okusuubira kw'okusoomozebwa okukyusaamu.

Ng'ayogera ku bujjulizi bwa Yesu eri ebigambo bya Katonda Kennyini, Yokaana agamba nti: “Akkiriza okutegeeza kwe, ng'ataddeko akabonero ke nti Katonda wa mazima” (Yok.3:33). Bwe tukkiriza nti ebigambo byalungaamizibwa Katonda, tuteeka oba tussa akabonero kaffe ku byo – tubitwala ng'ebitukwatako mu bulamu bwaffe obwa bulijjo. N'olw'ekyyo okukkiriza obukkiriza nti Babuli yalungaamizibwa si kya kugisoma busomi kyokka, kukkiriza eri ekirowoozo ekituufu. Erina okyyuusa obulamu bwaffe. Ate wekaanye obwetowaaze bwa Katonda- nti abantu basobola okussa akabonero ak'obukakafu eri amazima g'ekigambo kya Katonda. Kino kikola mu ngeri nti obulamu obugondera ekigambo kya Katonda busiddwako ddala akabonero n'endagaano eri amazima g'ebigambo ebyo. Bwe kityo obulamu bwaffe bufuuka obukakafu bw'okulungaamizibwa kwa Baibuli.

OKUVUNAANWA KINOOMU KU KIGAMBO: OKUWULIRA EKIGAMBO NGA KYOGERA GYE TULI

Newakubadde ffenna tukiriza nti Baibuli ky'ekigambo kya Katonda kye yalungaamya, kyangu nnyo muli okulemwa okukyewulira nga bwe kyandibadde nga tugisoma. Abantu “balowooza mazima Yokaana okuba nnabbi” (Mak.11:32) naye baassanyuka akaseera katono okunsinziira ku bigambo bye. Bagaana obubaka bwe obw'omugaso – wadde baali bamukirizamu nga nnabbi eyalungaamizibwa. Musa yakankana n'olusozi Sinai n'elukankana n'abantu ne badduka bwe bawulira eddobozi lya Katonda. Kanjulize John Carter nate: “Eddobozi lya Katonda lyawulikika ku Sinai: eddobozi ly'erimu lya yogera mu bigambo by'omuwandisi wa Zabbuli. Naye okukubiriza kuyimiriddewo mu by'awandiikibwa n'olw'ekyyo Pawulo asobola okwogera nti “Leero” kiseera ekigeere, naye nga kyaali “Leero” Bebulaniya nga kyiwandiikibwa era Pawulo addamu ebigambo by'omuwandisi wa Zabbuli ng'eddobozi lya Katonda eri Abaebbulaniya b'omu kiseera kye. Kikulu nnyo mangu ddala Pawulo bwe yagaatako nti: “ekigambo kya Katonda kiramu

era kirina amaanyi”. Ebigambo bye yali ejuliza bwali si bubaka bufu, naye addoboosi lya Katonda eddamu . . . Okubuulira nti “Mwaana wange tonyoomanga okungavvulwa kwa Mukama” Katonda ye yali ayogera “eri mmwe”, Pawulo bwayogera eri Abaebbulaniya. Kino kitono nnyo eri abaana b'omulembe guno? Beb.12:5 kyekuusa ku ndowooza eno ey'ekigambo ekiramu nga kyogera ku kitundu ky'omu Ndagaano Enkaadde 'ng'ekyogera' naffe.

Abiri, ku ebyo ebimwogerwako mu byawandiikibwa, “newakubadde nga yafa akyayogera” (Beb.11:4). Isaaya yali ayogerera ddala eri abannanfunsi ab'omu kyassa ekyasooka, okusenziira ku Mukama bye yayogera mu Mak. 7:6. Ekitundu mu muzingo gw'empapula ekya gamba nti: “Nze Katonda wa Ibulayimu” Katonda yakyogera eri mmwe, Yesu bwe yagamba Israeri ow'ekyassa ekyasooka (Mat.22:31). Wekkanye mu kugeeresa nga Yesu bwe yali abasuubira okumutegeera nti Katonda alowooza ku Ibulayimu ng'omulamu, newakubadde yali yafa dda, nga n'olw'ekyo alimala kumuzuukiza. Newakubadde nga ku lusozi Katonda yayogera ne Musa yekka, Moses essira aliteeka ku kuba nga mu butuufu “Katonda yayogera nammwe ng'ayima wakati mu muliro”. Ekigambo kya Katonda eri abawandiisi be ddala kya ssanyu ate kitiisa, ebigambo bye ebya ddala butereevu eri ffe (Ma.4:36; 5:45; 10:4). Kino kinnyonnyola lwaki Dawudi addinganamu ebyamagero ku Nnyanja Emmyufu ng'abyogerako ng'ebimukwatako okutuuka ne ku kuwulira essanyu eringi olw'ebyamagero ebyo. Ma. 11:4 bwe kyogera ku ngeri “Mukama bwe yabazikiriza (Aba Misiri) okutuusa leero”, kiywulikikana nga abanditegedde nti buli buwanguzi bwa Katonda ne bye yatuukangako nga ebikyagendera ddala mu maaso n'okutuusa kaakati ate ne mu bulamu bwaffe n'ebyo bye tuyitamu. Kale ku lw'ebifa ku ebyo Katonda bye yakolanga mu biseera ebyayita, tusaanye okwezaamu amaanyi mu bye tusalawo kati. Yos.24:13,14 kyijukiza Israeri ebyafaayo byabwe ne Katonda ebyayita, era olwa kino n'ababuulira nti: “Kale kaakano mutyenga Mukama, mumuweerezenga. . . “

ENKOLAGANA YANGE NE KATONDA

“Kyennavanga mbatemya bannabbi; nnabasabanga ebigambo eby'omukamwa kange” (Kos.6:5). Gano ge gaali era ge maanyi emabega w'ebyo ebyawandiikibwa ku mpapaula mu Baibuli zaffe. Naye ng'ate tusobola okulemererwa okutegeera nti amaanyi ga Katonda ly'eddoboosi lye eri ffe kinoomu. Okufaanako ne Dawudi bwe yali awuliriza olugero lwa Nasani, tuyinza okulemera ku lugero olwa Baibuli ate ne tulemererwa okutegeera obubaka bwayo eri ffe kinoomu.

ENJOGERA YAFFE

Ebigambo ebisinga obungi bye tuwulira tebirimu maanyi. Tumanyidde obutafaayo nnyo ku makulu g'omunda ag'ebigambo. Omukristaayo awuliriza okubuulira okwa buli Saande buli wiiki okumala emyaka 40 aba awulidde obukaadde 9 obw'ebigambo. Ebitabo emitwalo 5 biiija kulabikako mu mwaka guno gwokka. Ebigambo ebyo era ng'ebyange, bibaamu obutamatiza, n'ebyafaayo, obumanyirivu, n'okutegeera okutono okw'omuwandiisi oba omwogeezi. Kale okusoma ne tukwanguyiriza, embooji tuziwuliriza n'okuttu kumu. Obukaakamu eri omwoegezi oba omuwandiisi si kya bulijjo gye tuli. Eky'ennaku embeera eno bwetyo gye tuba nayo ne mu kusoma ekigambo kya Katonda. Tetumanyidde kusoma bigambo ebyalungaamizibwa. Ebigambo ebyetaagisa ate ebirina amakulu n'amaanyi. Bwe tuba mazima tukiririza ddala nti Baibuli yalungaamizibwa, tujje gy'eri mu mwoyo omulala ogutali guli gwe tubeeramu bulijjo. Naye ate tulina okweeza mu mbeera eno; okusirikiriramu akatono nga tusaba nga tetunnatandika kusoma Baibuli okwa buli lunaku mazima bino mpisa nnungi. Tusaana okwogera “ng'ebigambo bya Katonda”; si lwa kuba nti tutuukiridde nnyo, wabula olw'ebigambo byaffe okubaamu amaanyi n'ekigendererwa. Ng'ebigambo bya Katonda bwe bimulaga eri ensi nti Wa ddala era akkiririzibwamu, n'ebyaffe bwe birina okuba. Ebigambo byaffe bisaanye okubaamu amakulu. So ng'ate okwejjusa kwe yaliko munnamaulire Malcolm Muggeridge kwanditutunuzza mu mitima gyaffe: “Mpulira okulummwa kati bwe ntunnulamu amabega, okwanguyirwa kwe nnalinanga nakwo mu kukozeza olulimi olubi; n'ebigambo ebibi ebiraga etali ndowooza yange ebyanvangamu, okuleta obutatya n'okuwa eritaali ssuubi”. Kyangu nnyo ebigambo byaffe obutabamu makulu, obutaliimu ate nga temuli nsonga. Bino byonna, y'ensonga lwaki tuteekwa okusoma ekigambo kya Katonda buli lunaku; kyateekebwateekebwa ku “kukyuusakyuusa mpisa zonna zonna” (2Tim.3:16 New English Bible-NEB), ekigambo kisobola okukyuusa empisa za bulijjo era n'okuddabulula enneyisa y'omuntu eya buli lunaku.

EBY'ENSI

Baibuli eyogera bingi ku kino bye tayagala, abantu ababi okweyongera okwala mu mirembe gyonna. Abawulirizi ba Ezeekyeri bayagalanga nnyo okujja okuwulira ebigambo bya Katonda ebyavanga mu kamwa ke- era kwe ku bannukula bwati, “boolesa okwagala kungi n'akamwa kaabwe, naye omutima gwabwe gugoberera amagoba gaabwe” (Ez.33:31). Eby'ensi byabagaana okukkiririza ddala mu bigambo ebyo, nandibadde bali babimanya n'ebakkiriza nga byalungaamizibwa. Mu kuzikirizibwa lwe lwokka lwe balimanya “nga nnabbi abadde mu bo” (lunny.33). Kale mu bulumi wabeerawo

eky'okulondako: okukkiririza ddala mu maanyi g'okulungaamizibwa kati; oba oli kitegereera mu nkola y'okuzikirira ku lunaku lw'omusango bwe lulituuka.

OKUFAAYO OKWA NAMADDALA

Ntebereza nti ffenna fenna tuteera okusoma Baibuli mu butali bumalirivu, nga tunoonyamu obujulizi kw'ebyo ku ndowooza zaffe zetubeera nazo, nga zikwata ku by'enjigiriza oba eby'okola. Naye bwe kiba nga ebigambo bya Baibuli mazima bigambo bya Katonda, nga tukiwulirira ddala muli mu nda, nti ffe tetulina kye tumanyi, tulina okuggulirawo ddala emitima gyaffe eri kyonna Katonda kyaba agenda okutuyigiriza ng'ayita mu byo. N'olw'ekyo, tetulinoonya, mu byawandiikibwa kwematiza ku bye twamala okutuukako, naye nga tujja tusobole okuyigirizibwa, ka kibe ki, nawandibde ebyo bye tutasuubira. Okutegera okusinga kwonna kwe tumanyi ku bikwata ku bulamu bwaffe ndabirwamu bulabirwamu eri endowooza zaffe. Fumitiirizamu ng'olaba ekisiige kya Mona Lisa nga kikimirwa mu fuleemu y'egirasi mu tterekero ly'ebsiige mu Paris. N'otunulira mu maaso ge, n'ewebuza nti naye ddala entunnulaye ki kyetegeeza, oba wandiba gwe olin endowoozayo ey'ensi ekuwa amakulu agayinza okuba mu ntunnula ya Mona Lisa. Kizibu nnyo okutuuka ku kutegeera okwa namaddala. Waliwo bye tulina okukola ennyo okwejjamu mu mitima gyaffe nga tetunnatandika kusoma Baibuli era ne tusaba n'obwewombefu nti bye tusoma bijja kubeera "amazima"; nti tujja kusoma bigambo butanoonyamu ndowooza ze tulina. Obuzibu obwo bwe twesangamu oluberera, katugeze bwe tubuza Omukatooliki nti soma ekitundu kya Baibuli ekikwata ku Maliyamu, mu mwoyo omulungi ng'ogw'omwaana omuto, nga totaddeyo kulowooza kwonna ku ekyo ky'osuubira okusangayo. Mu butuufu naffe Baibuli etuzibuwalira okusoma mu mwoyo omulungi buli myaka lwe gigenda gy'eyongerako oluvannyuma lw'okubatizibwa. Isiraeri "yawulira" ekigambo naye "tebaakigondera" (Bar.10:16,18)- naffe nno tusobola okuwulira naye ne tutakigondera. Ate nga singa tukkiriza nti ebyawandiikibwa byalungaamizibwa, tetwandibadde bwe tutyo. Kitiisamu bw'ofumitiirizamu ennukuta mu lw'ebbulaniya, n'ezo mu Luyonaani ez'awndiikibwa ku maliba emyaka 1950 egiyiseewo, bye byali ebigambo byennyini ebya Katonda Omuyinza w'ebintu byonna. Naye ky'ekyo kyennyini eky'okutegeera obukulu bw'okulungaamizibwa. Isiraeri "bawulira" ebigambo bya Ezeekyeri ebya ddala, bamanya nti nnabbi abadde mu bo- naye ne batagonda. Naffe enjigiriza y'okulungaamizibwa eyinza okutusigala ku mimwa kwokka- naye mazima ne tutagondera ekigambo kyennyini kye tumanyi nga ekyilungaamu.

OKWEKEBERA WEKKA

Yakobo 1:24,25 atwalira wamu omuntu okweraba mu ndabirwamu, n'okutunula mu mateeka amatuukirivu. Okusoma ebyawandiikibwa nga ddala Katonda bwe yayagala bisomebwe, nga si kusoma busomi bigambo ku lupapula, kwe kwesanga nga tuli mu kwekebera ffeeka. Fumitiiriza ennyiriri bbiri ezisooka mu Ez. 8:18; 9:1 okumala akaseera: "Newakubadde nga bakaba [Isiraeri] n'eddoboozi eddene mu matu gange [ng'abali mu kusalirwa omusango olw'ebikolwa byabwe, bye mbasaba kati okubyennenyanya], siribawulira". Katonda yayogerera waggulu n'eddoboozi eddene mu matu gange [Ezeekyeri] ng'ayogera nti . . .". Olaba enkwasaganya? Nga bwe tusoma ne tuwulira ekigambo kya Katonda leero, Ayogerera waggulu n'eddoboozi eddene ery'obwagazi mu matu gaffe. Kubamu akafaananyi ng'omuntu owa ddala ali awo kino ky'akola gy'oli! Bwe tugaana okuliwulira, olwo nno tulikaba n'eddoboozi eddene mu matu Ge ku lunaku olusembayo ate olw'ekomerero olw'okusalirwako omusango. Amaanyi g'akozesa kati mu kutwegayirira ge maanyi abaaganiddwa ge balikozesa mu kusaba Katonda akyuuse okusalawo Kwe ku bo; Katonda naye, nga bo mu bulamu buno, talibawuliriza. Ekiva mu kino ge mazima amanguyangu nti: nga bwe tusoma ne tuwulira empapula z'ebyawandiikibwa, nga bwe tubikkula Baibuli zaffe, Katonda abeera akaaba n'eddoboozi eddene mu matu gaffe. Okwannukula kwaffe eri Katonda kuleezako okukkirizibwa oba okugganibwa ku lunaku lw'omusango.

OKUSOMA BAIBULI

Okutegeera nga Baibuli kigambo kya Katonda ekirungaamu kiba kitegeeza nti tulina okugisoma mu ngeri esinga eyo gyetusoma ebitabo ebirala byonna. Kino kiyinza okulabika ng'ekyangu, kyokka tulina okusooka okufumitiiriza ku butuufu bw'okulangaamizibwa nga tetunatandiika kusoma oba kuyiga Baibuli mu bbanga eggwanvuko. Wano tulina ekigambo kya Katonda ekya ddala. "Okunoonyereza okwakolebwa kulaga nti awuliriza ekitono ennyo awuliriza obutikitiki kumi na musanvu bwokka nga tannafuna kusumbuyibwa na kussamu ebibye byalawooza". Kino kisuubirwa nga tusoma Baibuli, nga tuwulira eddoboozi lya Katonda. Eddoboozi 'lyaffe' lirwanagana ne lya Katonda, naye obutuufu bw'okulangaamizibwa kyanditegeezeza nti tudda eri eddoboozi Lye, ebigambo bya Katonda so si eby'abantu oba ebyaffe.

AKANYOMERO 3: DDALA OMWOYO OMUTUUKIRIVU MUNTU?

Amasomo gaffe 2.1 ne 2.2 gatuwadde obujulizi obumala nga omwoyo gwa Katonda kikwata ku maanyi Ge, agolesa “endowooza” ye mu ngeri engazi. Olw’engeri omwoyo gwa Katonda gye gukola eragira ddala ekyo kyennyini Katonda ky’ali n’ennyisa Ye, kiriteedde abamu okuwakana ng’abagamba nti omwoyo gwa Katonda naye muntu era Katonda. Okuddamu okusoma ebitundu ebiwidde n’obwegendereza kujja kulaga nti omwoyo gwa Katonda, kulowooza Kwe n’amaanyi Ge. Amasannyalaze maanyi agatalabika agasobola okukola ebyo omuntu agafuga byaba agalagidde, naye tekigafuula kuba muntu. Okwagala kimu ku nneeyisa y’omuntu, naye kwo kwennyini tekusobola kuba muntu. Omwoyo gwa Katonda guzingiramu okwagala Kwe, ng’ekimu ku nneeyisa Ye, ate era kitegeeza amaanyi Ge, kyokka nga mu buli ngeri, tekitegeeza muntu eyetoongodde ku Katonda.

Ku nze ky’akabi nti endowooza enkyaamu eno (ey’omwoyo okuba Katonda) ekkirizibwamu Abakristaayo abasinga obungi, ku lw’okulaba nga bakkiriza mu njigiriza ‘ey’obussatu’. Enno egambira ddala nti waliwo bakatonda bassatu ngera kumpi bano bonna be bamu – Katonda kitaffe, ne Katonda omwoyo mutukuvu ne Katonda Yesu.

Waliwo ekyikukkirizisa ekimala nti “abussatu” ndowooza nkulu eyaletabwa abakaafiiri mu Bukristaayo – y’ensonga lwaki ekigambo ekyo mu Baibuli tekiriimu. Bwe tukkiriza endowooza eno nti Katonda ali mu ‘bassatu’ tuba tuwalirizibwa okufundikira nti amaanyi/omwoyo ga Katonda yandiba nga muntu, era nga Katonda, wadde nga si Katonda Kitaffe. Abantu abalina endowooza eno, bwe basoomoozebwa nti kino si ky’amagezi, batera okuddamu nga bagamba nti Katonda ali nga kyama; nti era tulina okukkiriza ebintu ng’ebyo mu mazima awatali kubuuzza bukakafu bwabyo.

Kino kirigala ddala butafaayo ku bujulizi mu Ndagaano Empya obukwata ku kyaama kya Katonda ekyatubikkulirwa mu kigambo ne mu mulimo gwa Kristo.

- “Kubanga ssaagala mmwe, ab’oluganda, obutamanya kyama kino” (Bar. 11:25).
- “...ng’enjiri yange n’okubuulirwa kwa Yesu ...ng’ekyama bwe kibikkuddwa ...” (Bar. 16:25).
- “Laba, mbabuulira ekyama.....” (I Kol. 15:51).
- “...bwe yatutegeeza ekyama eky’okwagala kwe” (Bef. 1:9; 3:3).

- Okubuulira kwa Pawulo kwali nti “...okutegeezanga n’obuvumu ekyama eky’enjiri” (Bef. 6:19; Bak 4:3).
- “Ekyama ekyakwekebwa okuva edda n’edda naye kaakano kyolesebbwa eri abatukuvu be,” (Bak. 1:26, 27).

Awali essira lino lyonna aliriga nga tewakyali kyaama ku biyigirizibwa bikulu mu Baibuli, oyo yekka akyali mu kizikiza yayinza okugamba nti weekiri. Era omuntu ng’oyo teyaraliikirira nti erinya “Babulooni” mu Baibuli, enkola ey’eddini etali ntuufu eyogerwako mu kitabo ky’okubikkulirwa liri “Kyama” (Kub. 17:5)? Kino kiba kitegeeza nti enkola eno yelangirira nti bye bakkiriza bya “kyama”; naye abakkiriza abatuufu bategeera ekyama ky’omukazi oyo (Kub. 17:7).

Endowooza eteliimu ng’eyo, esibuka ku kutegeera Katonda okwesigamiziddwa ku ndowooza zaabwe ng’ebyo bye bayitamu. Bwe tuba nga ddala tusuubirwa okuba abetowaaze eri ensomesa y’ekigambo kya Katonda, kitwetaagisa okukozesa obwongo n’okusalawo, olw’okuvumbula obubaka obugyirimu.

Mu Baibuli tewali we kyawandiikibwa ng’omubuulizi yenna agamba nti “kino kyama toyinza ku kitegeera”, wabula tubasomako nga bakubiriza abantu mu kukubaganya ebirowoozo bye bagyanga mu byawandiikibwa.

Ng’abuulira ku kika ky’ebikulu mu Njiri eno gye tuliko mu masomo gano, Pawulo “yawakana nabo mu byawandiikibwa ng’abikkula ng’ategeeza nti Kristo kyamugwanira okubonyaabonyezebwa n’okuzuukira mu bafu” (Bik. 17:2, 3). Wano waaliwo okunyonnyola Baibuli okwamagezi okw’ekitalo, era ekyawandiikibwa kitandika n’ebigambo bino “awo Pawulo nga bwe yali empisa ye ... n’awakana”. Kale nno, eno yateranga okuba enkola ye (laba ate ne Bik 18:19). Ng’akuuma omutindo guno, mu kampeyini ye ey’amaanyi e Kolinso, Pawulo “*yawakaniranga* mu kkungaaniro buli ssabbiiti n’asendasendanga Abayudaaya ... (naye) bwe baamutangira” (Bik. 18:4-6). Abo abaakyusibwa baayita mu mutendera gwa Pawulo ogw’okubasikiriza ng’awaanyisiganya nabo ebirowoozo ng’asinziira mu Baibuli.

Era weetegereze nti ebyawandiikibwa ebirunnamye bikwanaganya amagezi n’okulowooza, olaba bwe birimu nti “bwe baakubagana empawa”. Mu ngeri y’emu, bwe baali mu Antyokiya, Pawulo ne Balunabba, ebyawandiikibwa era biraga nti “ne boogera (Ekigambo) nabo ne babasendasendanga...” (Bik. 13:43). Bwe baava awo, baasibira mu

Ikkoniya gye “baayogerera mu ngeri yennyini eyo” era ekibiina kinene ne kikkiriza.(Bik. 14:1)

Mu biro ebyaddirira, Pawulo bwe yali mu mbuga nga yeewolereza, amagezi ag’ekitiibwa ge gamu ago gaayongerera okumulunḡanya mu bigambo by’essuubi lye eryo mu maaso “bwe yali ng’ategeeza eby’obutuukirivu, n’ebyokwegendereza, n’eby’omusango ogugenda okujja”, ebigambo ebyo ebitangaavu ate nga bisogga omutima, n’omulamuzi omunyoomi “byamutiisa”

Olw’okuba ng’okukyusibwa kwaffe; kulina kwesigamizibwa ku ngeri ey’amagezi, n’okulowooza ng’eyo, tuteekwa okuba nga tusobola okunnyonnyola n’amagezi ebyo Baibuli by’eyogera ku njigiriza ne ku ssuubi lyaffe.

“Nga mweteekateeka bulijjo okuddamu buli muntu ababuuzanga ensonga y’okusuubira okuli mu mmwe ” (1Peet.3:15).

“Mubenga beetegefu bulijjo okuddamu buli muntu ababuza okunnyonnyola essuubi lye mulina” (1 Peet. 3:15).

Okwogera kw’ebyo bye tuba tuyisemu ki n’omu tekubeera kunnyonnyola ku ssuubi ery’obulokozi. Okw’esigama ku bujjulizi obwa kinoomu” nga engeri oy’okubuulira nga ekkansa nnyingi ez’Abevangili kiraga obutaba na kya kuddamu kituufu eri essuubi lyabwe. Eri abakristaayo nga banno, nga bakungaanye kye basinga okukola ye buli omu okweyogerako ebyo Mukama byakoze mu bulamu bwabwe n’ebiri ng’ebyo. Kino tekirina we kikwataganira na bigambo bya Pawulo nti:

“Ffe tetweyogerako, wabula tutegeeza abantu nti Kristo . . .” (2 Kol. 4:5) – okyo nga kiva mu musajja ‘eyalina enkolaga eyiye ng’omuntu ne Yesu’ okusinga abalala bangi.

Okukyusibwa kwaffe okw’amagezi, n’engeri ennungi gye tukwatamu Baibuli, biteekwa okussaawo omutindo ogututuusa ku nkolagana ennungi ne Katonda obulamu bwaffe bwonna. Eby’okulabirako byaffe, nga bulijjo, be bakristaayo abaasooka abeeyambisa “obwongo” okumalawo emitawaana mu buweereza bwabwe (Bik. 6:2). Amabaluwa g’omu Ndagaano Empya, nago galeeta abasomi baago okukkiririza mu kukozeza Baibuli n’amagezi. Bwe kityo, “okusinziira ku” bakabona abakulu kye baali nga bali wansi w’Amateeka ga Musa, tusobola okutegeera kalonda yenna akwata ku mulimu gwa Kristo

(Beb. 5:3). Ng'amaze okwogera ku kwagala kwa Katonda okuli mu Kristo okutenkanika, Pawulo akubiriza ng'agamba nti: "kwe kuweereza kwammwe okw'amagezi (mu Luyonaani 'logikos'— entegeera)", nga twewongera ddala gy'ali (Bar. 12:1). Ekigambo 'logikos' kigyibwa mu 'logos' eky'Oluayonaani nga ky'ekigambo bulijjo ekyakyuusibwa nga "ekigambo" nga bategeeza Ekigambo kya Katonda. N'olw'ekyo 'entegeera' yaffe emanyiddwa nga *Logic* mu Lungereza, ekyo ekigambo mu njogera ya Baibuli kyaggyibwa mu Kigambo kya Katonda' *Logos*.

Bwe tuba nga mu byawandiikibwa tetusobola kujjumu ky'ankomerero ekisengeje, olwo okuyiga Baibuli kwonna kuba butaliimu, era Baibuli eba teyetaagisa, ng'efuuse kitontome oba ekitabo omuli okunyumirwa obunyumirwa. Mangi ku maka g'Abakristaayo, Baibuli bwe zityo bwe ziri.

Wabula, abo abagamba nti mwoyo wa Katonda muntu, kye bakoze obulungi kwe kuba nti ensonga zebawa za mu Baibuli. Ennyiriri ze bajuliza, z'ezo ezoogera ku mwoyo wa Katonda ng'omuntu, gamba nga "Omubeezi" mu Yok. 14:16, oba okwogera ku mwoyo nti "anakuwala".

Mu ssomo 4.3 tulaze nga "omwoyo" gw'omuntu guyinza okukyamusibwa (Bik 17:16), guyinza okweralikirira (Lub. 41:8) oba okusanyuka (Luk. 10:21). "Omwoyo" gwe; kwe kugamba, ye kennyini, ebirowoozo bye, n'ekigendererwa, ebimuleteera okubeerako ne kyakola, byogerwako ng'omuntu omulamba naye nga naawe olaba kirabe nti si bwe kiri. Bwe gutyo n'omwoyo gwa Katonda guyinza okwogerwako mu ngeri eyo.

Era kisaana kitegeerekeke nti Baibuli kya bulijjo eyogera ku bintu ebitalina nfaanana, ng'abantu, eky'okulabirako, amagezi googerwako ng'omukazi mu kitabo eky'Engero 9:1. Kuno kuba kutulaga engeri omuntu alina amagezi gye yandibadde agakozesaamu; 'amagezi' tegayinza kubeerawo gokka okugyako mu birowoozo by'omuntu, kye gava googerwako ng'omuntu. Okumanya ebisingawo ku kino, laba *Akanyomero 4*: 'Enkola y'okuyita Abantu Ebyo ebitali muntu".

Ebbaluwa za Pawulo ziggulwawo na kulamusa okudda eri Katonda ne Yesu, so si mwoyo omutukuvu (Bar. 1:7; 1 Kol.1:3; 2Kol. 1:2; Bag. 1:3; Bef. 1:2; Baf. 1:2; Bak. 1:2; 1Bas. 1:1; 2 Bas. 1:2; 1 Tim. 1:2; 2 Tim. 1:2; Tito 1:4; Fir.3). Kino kiba si kya bulijjo singa yali naye alowooza ku mwoyo omutukuvu okuba Katonda, nga ensomesa y'abo abo 'bussatu' mu nsobi bwe gamba. Ekitundu ku mwoyo mutukuvu kyayirwa abasajja (ensengeka

y'ebigambo eno ey'Ekiyonaani essangibwa ne mu Mak. 12:2; Luk. 6:13; Yok. 21:10 ne mu Bik. 5:2). Tusobola tutya okufuna ekitundu ky'omuntu? Tuweebwa "omwoyo gwa Katonda (1 Yok. 4:13). Kino kiba kya busiru singa omwoyo omutukuvu ddala muntu. Enninga endala ekomererwa mu balwooza nti Mwoyo Mutukuvu muntu, ky'eky'okuba nti mu Baibuli ey'Oluayonaani, Omwoyo Omutukuvu mu bufunze ayogerwaako nga "kintu" so si nga muntu.

AKANYOMERO 4: ENKOLA Y'OKUYITA EBITALI BANTU NG'ABANTU

Abamu bajja okufuna obuzibu okukkiriza okunnyonyolwa setaani ng'omuntu, kubanga ekibi emirundi mingi kyogerwako mu Baibuli gyobeera muntu oba olyawo ekintu ekitabulatabula abantu abalala. Kino kyangu kya kunnyonyola singa omala okutegeera nti kya bulijjo Baibuli okwogera ku bintu ebitali bantu gamba ng'amagezi, obugagga, ekibi, ekkansa ng'abantu. Eby'okulabirako bino wammanga bijja kwoleka ensonga eyo.

AMAGEZI GOOGERWAKO NGA MUNTU

"Aweereddwa omukisa omuntu alaba amagezi, kubanga obuguzi bwago businga obuguzi bwa ffeeza, n'amagoba gaago gakira zaabu ennungi. Ga muwendo mungi okusinga amayinja amatwakavu; so tewali kintu ky'oyinza okwegomba ebyenkanyankanyizibwa nago" (Ng. 3:13 – 15). "Amagezi gazimbye ennyumba yaago, gatemye empagi zaago musanvu" (Ng. 9:1).

Ennyiriri zino, ate ddala ne mu ssuula endala mwe ziri, ziraga nti amagezi googerwako ng'omukazi, so nga yadde kiri bwe kiti, tewali n'omu alwooza nti amagezi mukazi omulungi atambulatabula wonna mu nsi; bonna bakakasa nti eyo ye nneeyisa ennungi abantu bonna gye baaligezezzaako okufuna.

OBUGAGGA BWOGERWAKO NG'OMUNTU

"Tewali muntu ayinza kuweereza baami babiri; kuba anaakyawanga omu, n'ayagalanga omulala; oba anaanywereranga ku omu, n'anyoomanga omulala. Temuyinza kuweereza Katonda ne mamona." (Mat. 6:24).

Wano, obugagga bufaananyiriziddwa ne *bakama* b'abantu. Abantu bangi batakabana nnyo okufuna obugagga, mu ngeri eno obugagga ne bufuuka mukama wabwe. Wano Yesu atutegeeza nti ekyo tetusobola kukikola ate ng'eno bwe tuweereza Katonda mu

ngeri gy'asiima. Nsomesa nnyangu ate ng'esaanye, naye tewali n'omu alowooza ng'ayima ku kino nti eby'obugagga muntu ayitibwa mamona.

EKIBI KY'OGERWAKO NG'OMUNTU

“Buli muntu yenna akola ebibi, ye muddu w'ekibi” (Yok. 8:34). “ng'ekibi bwe kyafugira mu kufa” (Ber. 5:21). “Temumanyi nti ekyo kye mwewa ne mukiwulira ng'abaddu, oba ekibi ekireeta okufa, oba obuwalize obuleta obutuukiriu, muba baddu baakyo?” (Bar. 6:16).

Nga era ku ky'obugagga, wano ekibi kifaananyizibwa n'omwami, n'abo abakola ekibi baba baddu bakyo. Bw'omala okusoma obulungi ekitundu kino oba otegeera mangu nti ensomesa ya Pawulo ku kibi tetegeeza nti ekibi muntu.

MWOYO AYOGERWAAKO.

“Naye bw'alijja oyo Omwoyo ow'amazima *anaabalungaamyanga* mu mazima gonna kubanga tayogerenga ku bubwe *yekka...*” (Yok 16:13).

Wano Yesu yali abulira abayigirizwa be nti balifuna amaanyi g'omwoyo omutukuvu, era kino kyamala ne kituukirira ku lunaku lwa Pentikooti nga bwe kiri mu Bik 2;3-4, awagamba nti: “Ne kulabika ku bo ennimi ng'ezomuliro nga zeyawuddemu: buli lulimi ne lutuula ku muntu. Bonna ne bajjula Omwoyo Omutukuvu”, eyabawa amaanyi agatalabwanga okukola ebintu eby'ekitalo, okukakasa nti obuyinza bwabwe bwali buva eri Katonda. Omwoyo omutukuvu teyali muntu, wabula gaali maanyi, naye Yesu bwe yali agoogerako, yakikola ng'eyali ayogera ku muntu.

OKUFA KWOGERWAKO NG'OMUNTU

“Laba, embalasi eya kyenvu; n'eyali atuddeko, erinnya lye Kufa;” (Kub. 6:8).

EGGWANGA LYA ISIRAERI LYOGERWAAKO NG'OMUNTU

“Ndikizimba nate, naawe olizimbibwa, ggwe *omuwala wa Isiraeri*; oliyonjebwa nate n'ebitaasa byo” (Yer. 31:4) “... mpulidde Efulayimu nga *yeekaabirako* bw'ati nti, onkangavvudde ne nkangavvulwa ng'ennyana, etemanyidde kikoligo: nkyusa ggwe nange nnaakyusibwa, kubanga ggwe Mukama Katonda wange” (Yer. 31:18).

Bigiddwa mu “Christendom Astray” (Obukristaayo Obw'abula) nga ky'awandiikibwa Robert Roberts.

ESSOMO 2: EBIBUZO.

1. Ekigambo 'mwoyo' kitegeeza ki?
 - a) Amaanyi
 - b) Mutuukirivu
 - c) Mukka
 - d) Nfuufu

2. Omwoyo Omutukuvu kye ki?
 - a) Muntu
 - b) Maanyi ga Katonda
 - c) Kitundu ku busatu

3. Baibuli yawandiikibwa mu ngeri ki?
 - a) Abantu bawandiika ebirowoozo byabwe
 - b) Abantu bawandiika ebyo bye bali balowooza nti Katonda kyategeeza.
 - c) Abantu bawandiika ebigambo bya Katonda ebilungaamiziddwa n'Omwoyo Gwe.
 - d) Ebimu mu yo byalungaamizibwa, ebitundu ebirala nedda.

4. Nsonga ki ku zino wammanga eziraga lwaki ebirabo bya eby'ebyamagero ebya Mwoyo byaweewwa?
 - a) Okuwagira okubuulirwa okw'enjiri y'ebigambo
 - b) Okuzimba ekanisa eyasooka
 - c) Okuwaliriza abantu okubeera abatuukirivu
 - d) Okuwonya ebizibu by'abatume kinoomu.

5. Wa wetusobola okuyiga amazima ga Katonda?
 - a) Okuva mu Baibuli, ate n'okuva mu ndowooza zaffe.
 - b) Okuva butereevu eri Omwoyo Mutukuvu.
 - c) Okuva mu Baibuli yokka
 - d) Okuva mu baweeriza ab'eddiini oba bakabona

6. Menyemenyamu ebirabo by'Omwoyo ebyaliwo mu kyaasa ekyasooka

7. Byagibwaawo ddi? Tusobola okubeera nabyo kaakati?

8. Omwoyo Omutukuvu akola mu bulamu bwaffe leero?